

Jaardocument 2020

Stichting
Rijksmuseum Twenthe

Inhoud

Akkoordverklaring	5
Bericht van de Raad van Toezicht	7
Bestuursverslag	9
1. Activiteiten/Tentoonstellingen	
2. Educatie	
3. Kennis en collecties	
4. Marketing en Development	
5. Bedrijfsvoering	
Activiteiten & Bereik	39
Financiële verantwoording	40
Balans per 31 december 2020	
Categoriale exploitatierekening over 2020	
Categoriale en functionele exploitatierekening over 2020	
Kasstroomoverzicht	
Personeel en vrijwilligers	
Toelichting	
Specificatie van posten op de balans	
Toelichting op de categoriale exploitatierekening	
Toelichting op de categoriale en functionele exploitatierekening	
Overzicht huisvestingslasten	
Resultaatbestemming 2020	
Rapportage WNT	
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	

Rijksmuseum Twenthe
Lasondersingel 129-131
7514 BP Enschede
T 053-2012099
info@rijksmuseumtwenthe.nl
www.rijksmuseumtwenthe.nl

**Akkoordverklaring
Raad van Toezicht**

Het bestuursverslag 2020 van Stichting Rijksmuseum Twenthe is goedgekeurd in de vergadering van de Raad van Toezicht van de Stichting Rijksmuseum Twenthe op 29 maart 2021.

Raad van Toezicht

Drs. J.W. Boomkamp (voorzitter)

Mr. Dr. E. Helder (Vice-voorzitter)

Mevrouw Drs. J. Kiers

Mevrouw I. Kleinsman

B.J.H. Vos Ba

A.J. Voskamp RA

Directeur

Drs. K.A. Odding

Bericht van de Raad van Toezicht van Stichting Rijksmuseum Twenthe en Stichting De Museumfabriek

2020 was in vele opzichten een uitzonderlijk jaar voor Stichting De Museumfabriek en Stichting Rijksmuseum Twenthe. Vanwege de uitdagingen waar de beide musea zich voor gesteld zagen als gevolg van de Covid 19-pandemie en vanwege de voortgaande aandacht die de gecompliceerde aankoop van een schilderij van de Engelse landschapsschilder John Constable vroeg werd het een jaar van regelmatig en intensief overleg voor de Raad van Toezicht.

Ook de aankoop van het museumpand van De Museumfabriek – van Woningbouwcorporatie De Woonplaats en met een garantstelling van de Gemeente Enschede – in de tweede helft van 2020 vergde uitgebreid overleg en afstemming van de Raad van Toezicht.

Na een sterk begin van het nieuwe boekjaar 2020 werden de beide musea vanaf begin maart geconfronteerd met ernstige verstoringen van de bedrijfsvoering die werden veroorzaakt door de Covid 19-pandemie. Vanaf juni konden de sterk aan de nieuwe situatie aangepaste musea weer open en werd het publiek mondjesmaat toegelaten, waarna in het late najaar de tweede golf weer hard toesloeg. Ondanks de aanzienlijk tegenwind had Rijksmuseum Twenthe nog een goed jaar met bijna net zoveel bezoekers als in 2019. Het is gissen hoe sterk de groei zou zijn geweest in een ‘normaal’ jaar. Ook De Museumfabriek ontving, gegeven de uitzonderlijke situatie, nog ongeveer 50% van de bezoekers in voorgaande jaren. De Museumfabriek sloot het jaar af met een aanzienlijk verlies waardoor het in de afgelopen jaren opgebouwde werkkapitaal werd aangetast. Doordat de lockdown in het nieuwe jaar onverminderd van kracht blijft en doordat de verliezen blijven oplopen zag het bestuur van Stichting De Museumfabriek zich de afgelopen maanden genooddakt in te grijpen in de kostenstructuur waarbij ook ontslagen zijn gevallen. De Raad van Toezicht roept de Gemeente Enschede op om De Museumfabriek te ondersteunen vanuit de financiële middelen die het Ministerie van OCW aan de gemeenten beschikbaar heeft gesteld ten behoeve van de culturele sector ter compensatie van Covid-19.

De Raad van Toezicht van Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek ziet toe op de kwaliteit, de strategie, de prestaties en de bedrijfsvoering van de beide musea en de organisatie, alsook op het goed functioneren van de directeur-bestuurder. De leden van de raad functioneren niet alleen als toezichthouder, zij staan de directie en soms ook leden van het managementteam regelmatig met raad terzijde.

De verdeling van de verantwoordelijkheden tussen de Raad van Toezicht en het bestuur is schriftelijk vastgelegd en inzichtelijk gemaakt. De musea hanteren de principes van de Governance Code Cultuur, waarbij de Raad van Toezicht zich verder ontwikkelt, leert en professionaliseert. Daarbij bewaken wij, gegeven een relatief kleine organisatie, de balans tussen de invulling van de rollen van de Raad voor Toezicht en de organisatie. De Raad van Toezicht maakt gebruik van diverse overlegorganen, contactmomenten en netwerkbijeenkomsten die hen in staat stelt om toezicht te houden op de hele organisatie vanuit een juiste balans tussen betrokkenheid en afstand.

Jaarlijks evalueert de Raad van Toezicht haar eigen functioneren en dat van het bestuur. In februari heeft het functioneringsgesprek met de directeur plaatsgevonden en in november heeft de Raad van Toezicht haar eigen functioneren geëvalueerd.

De Raad van Toezicht vergaderde in het verslagjaar zevenmaal: 28 februari, 23 maart, 20 april, 18 mei, 29 juni, 21 september en 23 november. In de vergadering van 29 juni is uitgebreid gesproken

over de museale strategie. De vergaderingen van 28 februari en 18 mei waren extra vergaderingen als gevolg van de pandemie en enkele andere urgente onderwerpen. De andere bijeenkomsten waren reguliere vergaderingen waarin vele inhoudelijke, organisatorische en financiële onderwerpen werden besproken. In de vergadering van 23 maart werd de jaarrapportage 2019 van RMT behandeld, in de vergadering van 20 april de jaarrapportage van De Museumfabriek, in de vergadering van 23 november de strategische plannen voor 2021 en verder, alsmede de jaarbegroting 2021. Ook werd in de vergadering van 23 november Judikje Kiers herbenoemd als lid Raad van Toezicht.

De Raad van Toezicht van Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek kent een auditcommissie en een renumeratiecommissie. De auditcommissie is zes keer bij elkaar geweest om enkele specifieke financiële onderwerpen te bespreken en ter voorbereiding op de vergaderingen met de financiële jaarstukken en de jaarbegrotingen. Daarnaast heeft een delegatie van de Raad van Toezicht overleg gevoerd met de Ondernemingsraad/Personeelsvertegenwoordiging van de beide musea.

In het verslagjaar waren er geen wijzigingen in de samenstelling van de Raad van Toezicht. Graag wil de Raad van Toezicht zijn grote dank uitspreken voor de medewerkers en vrijwilligers van de twee musea. Met name in het afgelopen jaar werd enorm veel flexibiliteit werd gevraagd. De impact van de Covid-19 crisis is voor alle betrokkenen, maar ook voor de musea als instellingen groot. Op veerkrachtige wijze is alles in het werk gesteld de steeds veranderende omstandigheden het hoofd te bieden. Wij zijn bovendien verheugd dat de directie in september versterkt kon worden met zakelijk directeur Karen Fehse die bestuurder Arnoud Odding (algemeen en artistiek directeur) terzijde staat. Wij hebben veel vertrouwen dat dit tweetal, samen met het Managementteam en uiteindelijk de gehele organisatie, de beide musea succesvol door deze turbulente tijden zal weten te sturen.

De Raad van Toezicht van Stichting Rijksmuseum Twenthe
voor deze de voorzitter, Wim Boomkamp

Bestuursverslag jaarrapportage 2020 Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek

Het jaar van de pandemie

Het zag er zo goed uit in de eerste maanden van 2020. De groei die De Museumfabriek de afgelopen jaren had doorgemaakt leek zich krachtig voort te zetten met 18% groei in bezoekersaantal in januari en februari. De boekingen voor arrangementen tot in het najaar liepen ver voor op de begroting. De eind januari geopende tentoonstelling Picasso & Matisse in Rijksmuseum Twenthe trok duizenden bezoekers.

En toen werd alles anders. In de loop van februari werden de berichten over een in aantocht zijnde pandemie steeds sterker en op 13 maart leidde dit tot een eerste lockdown. Boekingen moesten worden geannuleerd, vakantiefestivals in De Museumfabriek afgezegd. Het werd stil in de musea – net als overal in de samenleving. Toen we begin juni als musea weer open mochten moesten we aan strikte richtlijnen voldoen. De tentoonstelling van Picasso & Matisse konden we gelukkig verlengen tot na de zomer. Ondanks de beperkingen in het aantal gasten dat we toe konden laten hadden we toch een opmerkelijk goede zomer. Ook in De Museumfabriek waar we een aangepast programma draaiden hadden we een verhoudingsgewijze goede zomer. Het ergste leed leek geleden en met enkele hedendaagse tentoonstellingen, waaronder die van Carlijn Kingma, gingen we ook een redelijk goed najaar tegemoet. Voor De Museumfabriek organiseerden we mooie vakantiefestivals (waaronder “De Sprookjesfabriek”). De financiële verliezen bij De Museumfabriek leken redelijk beperkt te kunnen blijven, ondanks het feit dat het nog altijd niet mogelijk was groepen te ontvangen. Dit laatste is voor De Museumfabriek van groot belang. Bij Rijksmuseum Twenthe compenseerde het ministerie de geleden verliezen.

Maar in de loop van het najaar kwamen er steeds meer aanwijzingen dat de pandemie terug aan het komen was met een tweede, korte lockdown in november als eerste gevolg en een derde lockdown vanaf 15 december die op het moment dat wij dit schrijven nog steeds voortduurt. Vooral bij De Museumfabriek stapelen de financiële verliezen zich zodanig op dat de directie eind januari moest beslissen dat substantiële bezuinigingen, waaronder een ingreep in de organisatie, onafwendbaar werd. En alhoewel dit strikt genomen buiten het verslagjaar 2020 valt ontkomen we er niet aan om hier toch het een en ander over te zeggen. Voor de betrokken medewerkers is het allereerst natuurlijk ongelooflijk moeilijk dat hen dit overkomt terwijl ze daar zelf geen enkele schuld aan hebben. De directie moest echter ingrijpen omdat De Museumfabriek in een zo hoog tempo geld verloor dat het gevaar dreigde dat wanneer we weer open mogen ons werkkapitaal zodanig geslonken is dat een vleugellamme organisatie resteert die het ondernemende beleid van de afgelopen jaren niet voort kan zetten. Daarmee zou het voortbestaan van het museum op de middellange en lange termijn in gevaar komen. Dat kunnen we niet laten gebeuren. Het museum neemt zijn verantwoordelijkheid en heeft er vertrouwen in dat de gemeenten Enschede het museum ondersteunt vanuit de financiële middelen die het Ministerie van OCW aan de gemeenten beschikbaar heeft gesteld ten behoeve van de culturele sector ter compensatie van Covid-19.

Verwerving ‘A View of Hampstead Heath’ van John Constable

Rijksmuseum Twenthe heeft in 2018 het schilderij “A View of Hampstead Heath: Child’s Hill, Harrow in the Distance” van de Britse kunstenaar John Constable gekocht. Het schilderij uit 1824 werd door de Londense kunsthandel Simon Dickinson aangeboden. Het werk past uitstekend in de

collectie van het museum en de verwerving is een belangrijke toevoeging aan de Collectie Nederland.

Na onderhandelingen over de prijs en met een bijdrage van de Vereniging Rembrandt en een toezegging van het Nationaal Aankoopfonds van het ministerie van OCW samen met het Mondriaan Fonds was er in de zomer van 2018 voldoende basis ontstaan om tot de aankoop over te gaan. Het museum heeft aan de betalingsverplichtingen voldaan, hetgeen door de verkopende partij werd betwist.

In 2020 zijn belangrijke stappen gezet om de aankoop van het schilderij “A View of Hampstead Heath: Child’s Hill, Harrow in the Distance” van de Britse kunstenaar John Constable te finaliseren. In maart 2021 hebben het Rijksmuseum Twenthe en de verkopende partij overeenstemming bereikt en deze afgerond. Het schilderij maakt nu deel uit van de permanente collectie van het Rijksmuseum, en is als zodanig in de Collectie Nederland opgenomen.

Verwerving museumpand De Museumfabriek

Met ingang van 1 januari 2017 is De Museumfabriek (toen nog TwentseWelle) geconfronteerd met een structurele bezuiniging op de jaarlijkse exploitatiesubsidie. Deze in 2015 aangekondigde bezuiniging heeft onder meer geleid tot een inhoudelijke heroriëntatie. De formule van het museum is sterk gewijzigd. Daarnaast is het museum een diepgaande inhoudelijke, facilitaire en organisatorische samenwerking aangegaan met Rijksmuseum Twenthe.

Onderdeel van het transformatieplan, om het museum na de bezuinigingen weer financieel gezond te maken, was het reduceren van de vaste lasten door de huursom te verlagen óf door het pand te verwerven tegen lagere lasten. Het eerste bleek een onbegaanbare weg, mede omdat het exploiteren van museum panden door eigenaar De Woonplaats niet tot de kernactiviteiten behoort. In nauwe samenspraak met de gemeente hebben wij gesprekken gevoerd met De Woonplaats waarbij een goede prijs kon worden overeengekomen.

In het afgelopen boekjaar kon de aankoop worden bekrachtigd. Het pand is aangekocht voor De Museumfabriek door de nieuw opgerichte stichting Vastgoed Musea Enschede. De Gemeente Enschede heeft een garantie afgegeven waardoor de nieuwe stichting de financiering kon regelen bij de BNG tegen gunstige tarieven.

Met de verwerving van het Museumpand is het in 2017 ingezette transformatieplan van De Museumfabriek voltooid. Een gevolg van de aankoop is ook dat we met ingang van het nieuwe jaar de bouwkundige realisatie van het Twentelab met kracht ter hand kunnen nemen.

Transformatie in de periode 2017-2020

Met de start van 2021 is er voor de beide musea een einde gekomen aan een periode van vier jaren. Voor Rijksmuseum Twenthe is dat de Cultuurnotaperiode 2017-2020 waarin het museum zich ontwikkelde tot het Museum van de Verbeelding met belangrijke tentoonstellingen van hedendaagse, moderne en oude(re) kunst waarin ‘kantelmomenten’ in de geschiedenis werden belicht. In al deze presentaties stond de vraag centraal: “wie we zijn en hoe we zijn geworden”. Het afgelopen jaar is gebruikt om nieuw beleid voor de komende vier jaren (2021-2024) te formuleren. Beleid waarin we minder vanuit een westers perspectief en meer vanuit een globaal

perspectief ons vizier richten op de toekomst. “Wie we zijn en wie we zullen worden” is het nieuwe motto. Het afgelopen boekjaar was voor Rijksmuseum Twenthe ook het laatste dat we nog deel uitmaakten van de culturele Basisinfrastructuur van het Rijk. Vanaf het nieuwe jaar wordt Rijksmuseum Twenthe, net als de andere rijksmusea, geheel gefinancierd vanuit de landelijke Erfgoedwet. Daarvoor heeft Rijksmuseum Twenthe een nieuw activiteitenplan geschreven dat in het najaar van 2020 naar het ministerie is gestuurd.

Voor De Museumfabriek komt er een einde aan het transformatieplan waarvoor het van de Gemeente Enschede gedurende vier jaren een extra projectsubsidie ontving. In de jaarverslagen over de voorgaande jaren is uitgebreid verslag gedaan van de grote ontwikkelingen die het museum heeft doorgemaakt. Nu aan het einde van de genoemde vierjarenperiode is het goed nog eens stil te staan bij de vier doelstellingen die de Gemeente Enschede formuleerde bij de toekenning van de transformatiesubsidie in haar toezeggingsbrief.

A. Transformatie tot een familiemuseum

Dat is een doelstelling die ten volle is gerealiseerd. In de afgelopen jaren hebben steeds meer families/gezinnen het museum weten te vinden. De nieuwe collectiepresentatie ‘De Wunderkammers’ zijn speciaal voor deze doelgroep ingericht. Ook de Makerspace in de derde pakloos is gericht op meedoe-activiteiten voor met name families. Een succesvol nieuw initiatief was ook de Familiejaarkaart die gezinnen met een kleiner inkomen in staat stelt om naar het museum te komen en vooral ook terug te blijven komen. In twee jaar tijd is het aantal kaarten gestegen tot 2.500 (elk geldig voor vijf personen). Het afgelopen jaar bleef het aantal kaarten stabiel ondanks de Covid 19-pandemie. Het museum heeft zich tot een echt familiemuseum ontwikkeld. De komende vier jaren willen we ook meer aandacht geven aan de collectie omdat De Museumfabriek tevens een echt collectiemuseum is met landelijk waardevolle deelcollecties. Die collectie op een relevante manier toegankelijk maken voor families en voor allerlei special interestgroepen is een belangrijke doelstelling.

B. Verdienvermogen

Door de groeiende bezoekersaantallen en door het stijgende aantal arrangementen voor gebruik van onze faciliteiten door andere partijen is het verdienenvermogen aanzienlijk gegroeid in de jaren 2017 tot en met 2019. Nodeloos te zeggen dat het verdienenvermogen in het afgelopen boekjaar dramatisch is uitgehold door de pandemie. Wij zijn echter vol vertrouwen dat het museum qua faciliteiten en netwerk goed voorgesorteerd staat om nadat de pandemie bedwongen is de verdiensten weer flink te laten stijgen.

C. Weerstandsvermogen

Door de goede resultaten in de afgelopen jaren is het weerstandsvermogen voorspoedig gegroeid. Het is echter wederom de pandemie die roet in het eten gooit. Het in 2020 geleden verlies en ook de voortgaande verliezen in 2021 dreigen het in jaren opgebouwde weerstandsvermogen te ondermijnen.

D. Samenwerking

In de gemeentelijke toekenning van 28 maart 2017 wordt slechts gesproken over de versterking van de samenwerking met Roombeek Cultuurpark. Met het Roombeek Cultuurpark Educatiecluster – een educatief samenwerkingsverband van de beide musea met Tetem – beschikt De Museumfabriek over een sterke samenwerking in Roombeek. De Museumfabriek heeft de

afgelopen jaren flink geïnvesteerd in deze samenwerking met ateliers, De Wunderkammers, de Makerspace, een tekenkabinet en een groot aantal nieuwe educatieve producten. Ook was er nauwe samenwerking bij allerlei activiteiten, van de inmiddels welbekende vakantiefestivals tot het jaarlijkse makerfestival waarvoor De Museumfabriek de ruimtes om niet ter beschikking stelt. De samenwerking in Roombeekverband heeft zich de laatste jaren uitgebreid tot een samenwerking in heel Enschede. Zo werd diverse keren samengewerkt met het Gogbot-festival en met de AKI. Ook was De Museumfabriek samen met Rijksmuseum Twenthe en Concordia initiatiefnemer en organisator van de uiterst succesvolle, eerste Enschedese Museumnacht waaraan vele Enschedese culturele instellingen deelnamen. In 2020 kon deze Museumnacht helaas niet doorgaan door de pandemie maar in 2021 verwachten we het evenement opnieuw te kunnen organiseren. In de komende jaren hopen wij de samenwerking van De Museumfabriek ook buiten de gemeentegrenzen te kunnen uitbreiden door kleinere erfgoedinstellingen en musea te ondersteunen.

De groei in publieksbereik en de groei van de aandacht in de media voor de beide musea konden we in het afgelopen jaar helaas niet volhouden door de pandemie. Het was een jaar van improviseren en proberen de schade zoveel mogelijk te beperken. Daarin zijn we ondanks alles redelijk geslaagd. Achter de schermen was het vooral een jaar waarin we onszelf opnieuw probeerden uit te vinden, van nieuwe plannen bedenken en nieuwe ambities formuleren. Onder het motto 'De musea binnenste buiten' zullen we in april 2021 het nieuwe beleid van de beide musea presenteren. In dit tweede transformatieplan presenteren we zes speerpunten waarop ons beleid de komende jaren zich zal richten. Het zijn de belangrijkste ambities waarover wij over vier jaar verantwoording afleggen. Projecten en programma's waarmee we de musea 'binnenste buiten' keren, waarmee we een diverser publiek bereiken, in de stad, de regio, het oostelijk landsdeel en zelfs heel Nederland.

De museumorganisatie en de drie handelingscodes

In de culturele sector zijn de laatste jaren duidelijke afspraken gemaakt over hoe een organisatie bestuurd dient te worden en hoe het toezicht geregeld moet zijn (Code Cultural Governance). Daarnaast zijn er afspraken gemaakt en richtlijnen gemaakt dat makers in de cultuur eerlijk betaald worden voor hun werk (Fair Practice Code) en tot slot is er een Code Culturele Diversiteit opgesteld (in november 2019 vervangen door de Code Diversiteit en Inclusie) die erop gericht is dat iedereen kan participeren in de cultuur.

Diversiteit en inclusie

De relatief nieuwe Code Diversiteit en Inclusie geeft de musea de ruimte om een bredere invulling te geven aan het begrip inclusiviteit dan de voorgaande code. De beide Enschedese musea werken immers in een andere context dan bijvoorbeeld een museum in Amsterdam. In Enschede spelen sociaal-economische vragen meer een rol dan op sommige andere plaatsen. Door de elkaar aanvullende formules (vanuit één visie en één missie) kunnen de musea samen een bijzonder breed bereik realiseren.

Diversiteit en programmering

Juist in een tijd van onzekerheden en van grote veranderingen bestaat de neiging je terug te trekken in dat wat je kent, waar je zeker van bent. Terugtrekken naar waar je veilig voelt. De

grote maatschappelijke vraagstukken waar onze samenleving zich voor gesteld ziet roepen die reactie zeker op. Maar terugtrekken is niet de oplossing voor die vraagstukken. Polariserend actievoeren ook lang niet altijd. Rijksmuseum Twenthe wil een vrijplaats zijn voor verschillende opvattingen en verschillende gezichtspunten en in het activiteitenplan voor de periode 2021-2024 zijn de belangrijkste programmalijnen uiteengezet. Met onze artistieke toekomstverkenningen brengen we drie maatschappelijke vraagstukken die wereldwijd spelen naar de museumzalen. Ten eerste de ecologische vraag hoe wij onze toekomst vorm kunnen geven zonder die wereld verder te verstoren. Wat moeten we doen of nalaten? Deze programmalijn noemen we het *Green lab*. De tweede programmalijn – *Body Politics* – gaat letterlijk over diversiteit en over persoonlijke en groepsidentificatie. Wie mag ik zijn? De derde programmalijn – *Truth* – gaat over waarheid en beeldvorming in een tijd van massamedia en conflicterende belangen en idealen. Wat wil ik weten?

Door deze maatschappelijke vraagstukken, die al te vaak ook de grote maatschappelijke scheidslijnen van onze tijd markeren, als uitgangspunt te nemen willen wij onze ambitie om een waarlijk divers museum te zijn. Rijksmuseum wil een plek zijn waar je veilig met elkaar van gedachten kunt wisselen en oog kunt krijgen voor elkaars opvatting. Dat is één van de concrete initiatieven die wij in het afgelopen jaar ondernamen om de diversiteit te bevorderen.

Met ons educatief programma hebben we de afgelopen periode veel aandacht gehad voor de culturele en sociaaleconomische diversiteit van de regionale bevolking. Het stimuleren van de diversiteit van onze publieksgroepen was daarnaast één van de redenen om de verschillen tussen de beide museumformules te versterken. En de Familiejaarkaart is in het leven geroepen om mensen die het minder goed hebben in staat te stellen naar de musea te komen en te blijven komen. In 2021 zetten de musea een fundamentele stap met de oprichting van de Academie van Verbeelding waarbij nieuwe en veelal jongere publieksgroepen actief worden betrokken bij de samenstelling van de museale activiteitenprogramma's en intensief worden begeleid. De musea willen zich ontwikkelen tot broedplaatsen voor (jong) talent. De eerste voorbereidingen voor de academie werden in 2020 getroffen.

Fair Practice en Cultural Governance

De principes van de Code Cultural Governance worden door Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek al jaren en met grote vanzelfsprekendheid toegepast. Ook de Fair Practice Code wordt door de beide musea ruimhartig in de praktijk gebracht. Rijksmuseum Twenthe was in 2017 één van de eerste mede-ondertekenaars van deze code.

Medewerkers

Nadat er in 2018 een aanzienlijke herordening van de gezamenlijke organisatie van de musea heeft plaatsgevonden zijn in het voorjaar van 2020 nog enkele wijzigingen doorgevoerd. Zo ontstond er met het vertrek van de Hoofd Bedrijfsvoering ruimte om een Zakelijk Directeur aan te trekken. Ook het vertrek van één van de medewerkers op het secretariaat gaf de mogelijkheid om een nieuwe medewerker met een wat ander profiel (in dit geval HR-expertise) aan te trekken. Het komende jaar zal vooral naar de afdelingen die zich met service-verlening naar het publiek bezighouden gekeken moeten worden.

In 2020 zijn we meer dan ooit gaan inzetten op digitale middelen, onze website en onze nieuwsbrieven, zijn toegangspoorten geworden tot de verhalen die we door middel van onze

collectie vertellen. Verhalen die allemaal te maken hebben met de ontwikkeling van de mens in zijn natuurlijke omgeving. Ook als werkgemeenschap vertellen we verhalen aan elkaar en aan anderen, en maken we een ontwikkeling door die ertoe leidt dat we onze museale organisatie steeds verder versterken en aanpassen aan de geest van de tijd. Ik wil alle medewerkers en vrijwilligers bedanken voor het vertellen van hun verhaal tijdens hun werkzaamheden, tijdens personeelsbijeenkomsten, persoonlijk en digitaal over ons mooie museum. Samen maken we de toekomst.

Enschede, 29 maart 2021

Arnoud Odding

Directeur-bestuurder

Stichting Rijksmuseum Twenthe en Stichting De Museumfabriek

1. Activiteiten/tentoonstellingen

De musea van de verbeelding

Het is de verbeelding waarmee we vorm en betekenis geven aan onze wereld: sinds medio 2016 - toen Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek intensief gingen samenwerken - programmeren de beide musea vanuit één visie en één missie. De Museumfabriek en Rijksmuseum Twenthe bestuderen, presenteren en stimuleren de menselijke verbeelding.

1.1 RMT

Vooraf

Rijksmuseum Twenthe vertelt verhalen. Verhalen die niet de enige en volledige waarheid zelf zijn, maar die wel gebaseerd zijn op feiten. Want in dit museum is ruimte voor twijfel en scepsis en nieuwe kansen. Met verhalen geven wij mensen vorm en betekenis aan onze wereld. Daarom is Rijksmuseum Twenthe het *museum van de verbeelding*.

Het eerste en belangrijkste uitgangspunt voor onze museale programmering is de relevantie voor mensen in het hier en nu. Daarom stellen wij sinds een achttal jaren niet de fysieke verschijningsvormen van kunst maar de menselijke verbeelding centraal in onze missie.

Tot 2020 werden zogenoemde kantelmomenten in onze westerse geschiedenis onderzocht om zo door te dringen tot de kern van de menselijke identiteit. De historiserende vraag 'wie we zijn en hoe we zijn geworden' stond daarbij centraal. In 2020 – het jaar van de pandemie – is met veel energie gewerkt aan een nieuw inhoudelijk tentoonstellingsbeleid. Dat leidde naar de op het nu gerichte vraag 'wie wij zijn en hoe we zullen worden'. Deze vraag zal centraal staan bij alle tentoonstellingen in de komende jaren, die onder drie programmaliijnen zullen worden georganiseerd:
Body Politics, Green Lab en Truth.

Geert Voskamp – Onzalige bossen, onzalige tijden

t/m 21 juni

Beeldend kunstenaar Geert Voskamp (Hengelo, 1934) toonde een selectie uit de tekeningen die hij in de afgelopen drie jaar maakte. In de tentoonstelling zijn de twee thema's te zien die Voskamp al langere tijd bezighouden. In de eerste plaats de natuur, het bos in het bijzonder. En in de tweede plaats het interbellum, de periode tussen de twee wereldoorlogen: de periode van zijn vormende kinderjaren.

Picasso & Matisse. Beauty is a line

t/m 13 september

In samenwerking met Kunstmuseum Pablo Picasso te Münster presenteerde Rijksmuseum Twenthe werken van Picasso en Matisse, in een dubbeltentoonstelling over de lijn in de

beeldende kunst. Aan de hand van werken uit het grafische oeuvre van deze giganten van de moderne kunst, en vele andere werken van onder meer Toorop, Kirchner en Van Heemskerck, bestudeerde het museum de lijn als het fundament van de moderne kunst. Want de lijn is het ultieme gereedschap voor de moderne kunstenaar aan het begin van de 20ste eeuw, wanneer kunst steeds meer om interpretatie, expressie en vorm ging draaien. Lijnen geven betekenis aan vormen; lijnen hebben zoveel zeggingskracht, dat met een simpele pennenstreek een herkenbaar gezicht, figuur of object op papier kan worden gezet; lijnen scheiden hoofdzaak van bijzaak, kleden uit, tot alleen de essentie overblijft. Geholpen door onze verbeelding, is de lijn de taal van de moderne kunst. In verband met de tijdelijke sluiting van RMT, als gevolg van de corona-maatregelen, werd de tentoonstelling verlengd tot 13 september 2020.

Ben Akkerman (1920-2010)

t/m 13 september

In 2020 was het honderd jaar geleden dat Ben Akkerman werd geboren, en tien jaar geleden dat hij overleed. Ter ere van deze bijzondere kunstenaar toonde RMT een selectie uit de tachtig kunstwerken die het museum in bezit heeft.

De in Enschede geboren schilder Ben Akkerman (1920-2010), kwam als kleine jongen al in het Rijksmuseum Twenthe. Hier bewonderde hij de landschapskunst van oude meesters als Van Ruisdael en Van Goyen. Zelf tekende hij ook graag, buiten in de natuur. Het landschap werd een blijvend thema voor zijn werk.

tekenen = denken

1 maart t/m 21 juni

De tentoonstelling tekenen = denken te zien toonde tachtig tekeningen die het verhaal van de achttiende eeuw vertelden - de eeuw waarin de moderne mens zichzelf uitvindt en waarin verstand en gevoel, kennis en expressie en kunst en wetenschap telkens twee kanten van dezelfde munt blijken.

In de tentoonstelling werden in tachtig tekeningen de grote veranderingen zichtbaar die Nederland doormaakt in deze tijd. Niet alleen in sociaal en economisch opzicht, maar ook op het gebied van kunst en het tekenen zelf. Want in Nederland, waar men dit lijnenspel tot in de puntjes leert beheersen, ontwikkelt men zich tot meesterlijke tekenaars.

Claudy Jongstra. Inner Vitality

5 juli t/m 1 november

Claudy Jongstra maakte in de zomer van 2020 de vitaliteit en de natuurlijke energie zichtbaar van kruiden en planten. Onder de noemer 'Inner Vitality' ontwikkelde ze voor Rijksmuseum Twenthe een nieuwe tuin, een betoverende ruimtelijke installatie van meer dan 400 m² én een permanent kunstwerk voor de entreehal, getiteld *Identity Diptych*.

Groene Lab

Claudy Jongstra ontwikkelde een deel van de nieuwe binnentuin van Rijksmuseum Twenthe. Deze tuin is onder leiding van Lodewijk Baljon Landschapsarchitecten in 2020 getransformeerd van een formele en versteende tuin naar een groene werkplaats, waarin wordt gewerkt met botanische materialen zoals bloemen, planten en bomen. Claudy Jongstra is de eerste

kunstenaar die aan de slag ging in dit zogenaamde 'Groene Lab'. In haar delen van de tuin groeien de kruiden en planten die zijn gebruikt voor de installatie, evenals de bloemen en verplanten die Jongstra gebruikt voor het kleuren van haar wandkleden.

Installatie

In Rijksmuseum Twenthe sloeg Jongstra een nieuwe weg in door een experimentele installatie te tonen waarin onderzoek naar de innerlijke vitaliteit van planten en kruiden centraal staat. Zij maakte hiervoor gebruik van zogenaamde 'stijgbeelden'; een techniek waarbij de levenskracht van gewassen wordt vertaald in betoverende, visuele patronen. Als een hedendaagse alchemist maakt ze op poëtische wijze het belang zichtbaar van een vitaal bodemleven voor alles wat groeit.

Identity Diptych

Dit werk, dat permanent te zien is in RMT, bestaat uit twee monumentale wandkleden van gevilte wol die zowel het verleden als de toekomst van Twente verbeelden. De verfgewassen die voor de wandkleden zijn gebruikt komen weer terug in de door Jongstra ontworpen tuin.

Aldo van den Broek. In every dream home a heartache

vanaf 29 september

Bij Aldo van den Broek (1985) lopen leven en kunst naadloos in elkaar over. Zijn avontuurlijke en bij vlagen nogal chaotische bestaan vindt zijn directe weerslag in zijn schilderijen en sculpturen. Het zijn rauwe werken, vaak gemaakt van op straat gevonden materialen als karton, pizzadozen en kauwgompakjes. In *In every dream home a heartache* zijn, naast enkele oudere werken, vooral schilderijen en sculpturen te zien die in het afgelopen jaar zijn ontstaan. De teksten in de tentoonstelling zijn van de hand van Maartje Wortel.

Carlijn Kingma. Architectuur van het onzichtbare

vanaf 29 september

Carlijn Kingma maakt ontzagwekkende en verfijnde tekeningen die zijn opgebouwd uit architectonische elementen en structuren. Haar tekeningen, of kaarten zoals ze deze zelf noemt, zijn imaginaire landschappen waarin ze de kijker meeneemt op reis langs de geschiedenissen en toekomstige scenario's van grote thema's van de mensheid, zoals de utopie, het kapitalisme en de moderniteit.

Volgens Kingma hebben we nieuwe kaarten nodig om te kunnen navigeren. Als een cartograaf van de hedendaagse maatschappij verbeeldt zij de weg die wij als mensheid hebben afgelegd en schetst ze mogelijke vergezichten voor de toekomst. De werken van Carlijn Kingma komen altijd tot stand in samenwerking met andere kunstenaars, architecten, wetenschappers en filosofen.

Voor haar meest recente tekening *Het weefsel der mensheid*, over het complexe weefsel van onderlinge menselijke relaties, werkte ze intensief samen met historicus en journalist Rutger Bregman. Diens boek *De meeste mensen deugen* vormde het vertrekpunt voor deze tekening, die – met steun van het Mondriaan Fonds, is verworven door Rijksmuseum Twenthe.

Nour Eddine Jarram. Beeldenstorm

vanaf 19 november

De omvangrijke solotentoonstelling 'Beeldenstorm' toont werk van Nour-Eddine Jarram (1956). Jarram kwam eind jaren zeventig vanuit Marokko naar Enschede om te studeren aan de roemruchte kunstacademie AKI. Hij is nooit meer uit Enschede vertrokken en werkt tot op vandaag de dag aan een rijk oeuvre dat op (inter)nationale erkenning kan rekenen.

Beeldenstorm roept allerlei historische en actuele associaties op, maar heeft vooral ook betrekking op Jarrams ontwikkeling als kunstenaar. Die ontwikkeling begint in Marokko, waar hij opgroeide met een beeldcultuur die werd bepaald door decoratie in plaats van figuratie. Het afbeelden van God en levende wezens is geen onderdeel van de Islamitische traditie, waardoor kunstzinnige uitingen vooral werden gekenmerkt door geometrische patronen en decoratief lijnenspel. Maar bij Jarram bestond een grote drang naar het afbeelden van de wereld en degenen die haar bevolken. Hij zocht naar nieuwe voorbeelden om zich tot te verhouden en vond die in de Hollandse 17de-eeuwse schilderkunst. Hij 'leende' motieven, zoals hij het zelf zegt. 'Om iets eigen te maken wat niet van jou is.' In zijn tekeningen, veelal gemaakt in houtskool en pastel, vloeien Islamitische tekens samen met Hollandse landschappen, en Bijbelse figuren met surrealistische motieven.

Ars longa, vita brevis

collectiepresentatie, geheel 2020

Ars longa, vita brevis ('de kunst is lang, het leven kort') is de collectiepresentatie van Rijksmuseum Twenthe, met als centrale thema 'de menselijke conditie'.

Het museum heeft negen kunstenaars uitgenodigd om ieder een eigen zaal in te richten en daarbij gebruik te maken van de museumcollectie in relatie tot een nieuw of bestaand werk van de kunstenaar. Zo zijn er in totaal negen elkaar opvolgende kabinetten ontstaan waarin de kunstenaars met hun installaties het verhaal van 'La condition humaine' vertellen, de menselijke conditie in de 21ste eeuw.

De negen kunstenaars die voor *Ars longa, vita brevis* een kabinet hebben ingericht zijn Bart Hess, L.A. Raeven, Berend Strik, Philip Vermeulen, Anne Wenzel, Peter Zegveld, Karin Arink (i.s.m. Renée Kool), Armando en Siliva B. Hun installaties volgen de verschillende fasen uit een mensenleven, beginnend met de begeerte en in de eerste zaal en eindigend met 'memento mori' in de laatste zaal. Ofwel het menselijk leven in negen episodes.

De Schatkamers

collectiepresentatie, geheel 2020

In De Schatkamers zijn hoogtepunten uit de eigen collectie te zien. Van middeleeuwse altaarstukken en miniaturen tot 17de-eeuws keramiek, een overweldigende portrettengalerij en de prachtigste landschappen.

De veelzijdigheid en rijkdom van de collectie van RMT is in zes schatkamers gepresenteerd: de middeleeuwen, landschappen, portretten, zilver en kunstnijverheid. Sinds de opening van het

museum in 1930 is de collectie uitgegroeid tot een omvangrijke en diverse kunstverzameling, die vrijwel alle stromingen in de Westerse kunstgeschiedenis vertegenwoordigt, vanaf de middeleeuwen tot heden.

Activiteiten – een jaar van veerkracht en experiment

Voor 2020 stonden prachtige openingen, publieksprogramma's en evenementen op de agenda. Een zomerfeest als opening van het Groene Lab; een studieuze opening bij *tekenen = denken*; ontmoetingen met Aldo van den Broek en Carlijn Kingma; en als hoogtepunten Herfsttooi – een tweedaags festival voor de regio waarmee RMT jaarlijks duizenden mensen naar het museum trekt, en de Museumnacht waarvan in 2020 de tweede editie zou worden gehouden.

Door het coronavirus kon vanzelfsprekend veel van dit alles niet doorgaan in de oorspronkelijke vorm. 2020 werd daardoor een jaar van creativiteit, experiment en het optimaal benutten van digitale mogelijkheden. Het resulteerde in een zomerse opening van het Groene Lab en de tentoonstelling Claudy Jongstra die via een livestream door genodigden digitaal was te volgen, intieme openingen voor Aldo van den Broek en Carlijn Kingma met gedurende de tentoonstelling artist talks voor het publiek, en prachtige virtuele rondleidingen en digitale presentaties zodat het publiek ook thuis van de tentoonstellingen en collectiepresentaties kon genieten.

1.2 DMF

De samenhang der dingen

De Museumfabriek is een stedelijk museum dat brede publieksgroepen uit de regio trekt. De Museumfabriek is geen natuurmuseum, geen technisch museum, geen historisch museum, geen kunstmuseum, de Museumfabriek is het allemaal. In de Museumfabriek gebruiken we de natuurhistorische collecties en de technische collecties, de historische collecties én de kunstcollecties van Rijksmuseum Twenthe om de samenhang tussen de verschillende vakgebieden te hervinden.

Daarbij is de Museumfabriek zowel een laagdrempelig familiemuseum als een professionele ontmoetingsplek. Hier kunnen mensen – families, schoolklassen, liefhebbers, professionals – zelf dingen bedenken, uitproberen en in elkaar zetten. De Museumfabriek kiest voor een museum waar iedereen mee kan doen. In De Museumfabriek zijn de bezoekers dus geen passieve consumenten, maar actieve deelnemers. Deelnemers die nieuwe ideeën opdoen, die daar creatief zijn, die er met de collecties werken en die er hun eigen activiteiten organiseren.

De Museumfabriek is een ontmoetingsplek, een plek vol inspiratie, vol verwondering, en vooral vol activiteiten. De Museumfabriek is bedoeld als een plek waar ‘productie’ wordt gedraaid en waar alle onderdelen en faciliteiten gericht zijn op verwondering, creativiteit, onderzoek en kennisoverdracht.

De Wunderkammer

De Wunderkammer vormt het museale hart van De Museumfabriek. De rijkheid van de deelcollecties die het museum zo uniek maken en de bijzondere verhalen die bij de uiteenlopende objecten horen, komen hier ten volle tot wasdom. Het is een plek van verrassing, van onverwachte relaties en onbekende maar razend spannende geschiedenissen: kabinetten waar heden, verleden, natuur en cultuur, kunst en wetenschap met elkaar verbonden worden en die het uitgangspunt zullen zijn voor uiteenlopende series van activiteiten.

De rijkheid aan thema's in de Wunderkammer en de verschillende invalshoeken van waaruit die thema's kunnen worden belicht, bieden een wereld aan mogelijkheden. Door het programmeren van uiteenlopende activiteiten voor de gespecificeerde doelgroepen, worden enthousiaste deelnemers continu bereikt en betrokken.

Van vliegdroom tot Verlichting

In 2020 is gewerkt aan de realisatie van vijf nieuwe Wunderkammers, die te zien zijn in de tweede pakloods van het museum. Deze nieuwe Wunderkammers gaan via vliegdroom naar radioactieve straling en van ijdelheid tot Verlichting.

De droom van het vliegen

“Zou er iets heerlijker zijn dan als een vogel door de lucht te zeilen? Eeuwenlang droomde de mens ervan om te kunnen vliegen als een adelaar, of desnoods te dwarrelen als een vlinder. Maar we willen de lucht in. Hoe dan ook. Met een luchtballon of met vleugels die we afkeken van een echte vogel.”

De droom van het vliegen, met als sleutelstuk één van de weinige replica's van de beroemde Wright Flyer, gaat over de universele menselijke droom om het luchtruim te kiezen.

De Xylotheek van Lodewijk Napoleon

“De 18e eeuw is de eeuw van de verlichting. Een eeuw waarin mensen door logisch na te denken en door te meten en te vergelijken probeerden de wereld beter te begrijpen. Wetenschap kon de wereld ‘verlichten’ en men ging daarom verzamelen. Eén van hen was de Duitse plantkundige en bosbouwer Alexander Schlümbach die xylotheken samenstelde: bibliotheken van verschillende houtsoorten.

Deze Wunderkammer toont hoe de xylotheek uit de collectie van De Museumfabriek – en één van de drie overgebleven xylotheken in Nederland – een monument van de Verlichting is.

De kunst van het verleiden

“De menselijke drang om gezien en erkend te worden is er altijd al geweest.

In de Romeinse Oudheid was het een deugd om ernaar te streven het hoogst haalbare te behalen en jezelf van je beste kant te laten zien. Nu heeft ijdelheid een negatieve connotatie. Maar is dat wel terecht?”

In De kunst van het verleiden ontdekt het publiek het fenomeen ijdelheid: van Narcissus tot hedendaagse schoonheidswedstrijden.

De biggetjes van Toon Tankink

“In het najaar van 1986 merkt dierenarts Toon Tankink iets gek op. Hij krijgt in zijn praktijk opvallend veel meldingen van afwijkingen onder pasgeboren biggetjes. Siamese tweelingen, waterhoofden, dieren met zes of acht poten, eentje kwam zelfs met een slurf ter wereld. Hoe komt dat opeens? Heeft het te maken met de ontploffing van de kerncentrale in Tsjernobyl eerder dat jaar?”

Deze Wunderkammer toont de impact, de risico's, maar ook de mogelijkheden van radioactieve straling.

Tekenen=denken

“In de achttiende eeuw ontwikkelt de tekenkunst zich volop. De Verlichting komt tot bloei en in een eeuw waarin onderzoek wetenschap wordt en kennis een deugd, groeit de tekenkunst niet alleen uit tot een zelfstandige kunstvorm maar ook tot het voertuig van verstand en gevoel. Tekenen is een denkproces, een manier de wereld te doorgronden.”

In het tekenkabinet, ingericht als studieuze rariteitenkabinet, wordt iedereen uitgenodigd om museale objecten te tekenen, met als doel ze met nieuwe ogen te bekijken.

Een museum als activiteitenmachine – het jaar van de pandemie

De rijkheid aan faciliteiten in De Museumfabriek bieden een wereld aan mogelijkheden. Door het programmeren van uiteenlopende activiteiten, onderscheidt De Museumfabriek zich als een creatief platform waar men niet slechts te gast is om de komen kijken, maar waar men - jong of oud, liefhebber of professioneel - daadwerkelijk zelf meedoet.

In 2020 konden, door de corona-pandemie, aanzienlijk minder activiteiten worden georganiseerd dan beoogd. Want de veelheid aan activiteiten was de drijvende kracht achter de groei die De Museumfabriek de afgelopen jaren doormaakte, en die groei zou in 2020 verder worden doorgezet. 2020 werd echter het jaar van experiment, van digitaal, van activiteiten binnen strenge kaders. Ondanks de pandemie werden twee vakantieprogramma's georganiseerd, vonden vele

kleinschalige activiteiten voor liefhebbers plaats, werd de Makerspace corona-proof ingericht zodat families er tijdens de maanden dat het museum geopend was volop actief konden zijn.

Vakantieweken

In de zomervakantie stond De Museumfabriek in het teken van vliegmachines en vogelvluchten. Het vakantieprogramma was kleinschaliger dan andere jaren, doordat activiteiten slechts voor een klein publiek en binnen corona-veilige kaders georganiseerd moesten worden.

De herfstvakantie 2020 stond De Museumfabriek in het teken van het bos. Aanleiding hiervoor was de gloednieuwe Wunderkammer De Xylotheek van Lodewijk Napoleon. Voor de jonge bezoekers werden allerlei activiteiten georganiseerd rondom het thema bos. Zo konden ze meebouwen aan een boom, een mini-college 'Wat leeft er in het bos' volgen en meedoen aan creatieve workshops in de Makerspace. Samen met kunstenaar Sara Vrugt borduurt jong en oud mee aan '100.000 bomen en een bos van draad'; een kunstproject waarbij een geborduurd bos maar liefst 30 vierkante meter ontstaat.

Conferenties en festivals

Doordat evenementen in 2020 verboden waren, konden alle grote publieksactiviteiten in 2020 niet doorgaan. Onder meer het D'RAN Festival (het festival van de democratie), het Maker Festival Twente, de Wundernacht - een Museumnacht voor kinderen – en de Museumnacht konden niet doorgaan en zijn uitgesteld naar 2021.

Buitenschoolse Opvang

In 2020 is de samenwerking met de stichting Humankind/SKE, waarbinnen een keuzemenu aan activiteiten is uitgewerkt waar BSO-groepen op kunnen intekenen, uitgebreid met een aanbod voor jonge leeftijdsgroepen.

Museum Plus Bus

Sinds 2012 verwelkomen wij groepen van de Museum Plus Bus. Stichting Museum Plus Bus is een samenwerkingsverband van veertien Nederlandse musea en richt zich speciaal op groepen senioren die door hun lichamelijke conditie, geïsoleerde leefomgeving of financiële situatie niet zelfstandig op pad kunnen. Met een geheel verzorgd arrangement bezorgt de Museum Plus Bus ouderen een bijzondere culturele dag uit. De steun van de BankGiro Loterij en haar deelnemers maakt het mogelijk dit arrangement kosteloos aan te bieden. We konden in 2020 geen groepen met de Museum Plus Bus in het museum ontvangen. Als alternatief reisden replica's met topstukken van onder meer De Museumfabriek het land door.

2. Educatie

2.1 De musea en corona

Wereldwijd zijn musea hard getroffen door de crisis die uitbrak door corona. RMT en DMF zijn daarop geen uitzondering. De bezoekcijfers zijn teruggelopen; er kunnen veel minder activiteiten plaatsvinden voor veel minder publiek; musea waren grote delen van het jaar gesloten. Voor de educatieve programma's die in Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek plaatsvinden, heeft de situatie grote impact. Doordat scholen niet meer naar het museum toe kunnen komen - het is onmogelijk om met een hele klas veilig en verantwoord met het openbaar vervoer of met auto's te reizen - is het aantal leerlingen dat gebruikmaakt van de educatieve programma's in de musea erg teruggelopen. Tot 2019 werden jaarlijks stabiel 45.000 leerlingen bereikt; in 2020 liep dat terug tot ruim 26.000. Daarnaast zijn de workshops voor het VO en MBO die op school plaatsvinden, moeilijker te geven voor docenten. Zij mogen niet meer meekijken met leerlingen, en hen niet meer van dichtbij helpen. En daarom is een drietal projecten ontwikkeld met als doel om evenveel impact op de nieuwste generatie te hebben, zonder dat zij daarvoor (fysiek) naar de musea komt.

2.2 Een museum voor de toekomst

Wij geloven dat Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek er zijn om het publiek te inspireren. Te inspireren om kritisch na te denken; om te creëren en om vorm en betekenis te geven aan de dingen die mensen zélf belangrijk vinden. Het zijn maatschappelijke instellingen die gaat over het heden en de toekomst. Daartoe gebruiken we het verleden: de musea inspireren haar publiek met de uiterst gevarieerde en rijke collecties van natuur en cultuur, van kunst, wetenschap en techniek én met de verhalen die daarachter schuilen. Maar vooral geloven we dat de musea er zijn voor iedereen, en voor de nieuwste generatie van jonge mensen tussen de 4 en 24 jaar in het bijzonder. In Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek worden jonge mensen - van verschillende leeftijden en met verschillende achtergronden - aangezet om vrij te denken: over hun eigen toekomst, over hun plek in de wereld, over hun eigen vaardigheden, over hun passie en natuurlijk over de wereld zelf. Het museum is voor hen een broedplaats voor de verbeelding. Het zorgvuldig vormgegeven educatief programma is daarvoor een zeer belangrijk vehikel.

2.3 Roombeek Cultuurpark Educatie

In de zomer van 2015 werd Roombeek Cultuurpark Educatie opgericht. In RCE zijn drie grote kunst- en cultuurinstellingen gevestigd die elkaar perfect aanvullen op het gebied van de cultuureducatie.

Tetem is een kunstinstelling die zich richt op de mogelijkheden om nieuwe wegen in te slaan.

Tetem helpt mensen een weg te vinden in de sociale en technologische veranderingen.

Rijksmuseum Twenthe is een museum met zeven eeuwen kunst, van de middeleeuwen tot heden. Het gaat over de vraag hoe wij met kunst vorm en betekenis geven aan de wereld om ons heen.

De Museumfabriek gaat over de vraag hoe mensen zich altijd hebben laten inspireren door de natuur bij het bedenken van vernuftige oplossingen voor praktische vragen. De Museumfabriek met zijn natuurlijke, technische en cultuurhistorische collecties gaat daarmee over de samenhang in de wereld.

Met RCE helpen Rijksmuseum Twenthe, Tetem en De Museumfabriek jonge mensen om zelf vorm te geven aan hun toekomst en dat doen ze met educatieve programma's die gericht zijn op de stimulering van creativiteit en op de individuele wendbaarheid en die tegelijk aansluiten op de wettelijke leerdoelen.

Onderzoeken, spelen en maken

Het onderwijs in kunst en cultuur heeft de toekomst: daar worden de talenten opgeleid die later een voortrekkersrol kunnen vervullen in de creatieve kennissamenleving.

De educatieve programma's van RCE worden ontwikkeld vanuit de begrippen verwonderen, onderzoeken en creëren. Actuele tentoonstellingen, maakcultuur en nieuwe media zijn een continue inspiratie voor het zich telkens vernieuwende aanbod. De programma's leggen altijd verbindingen tussen kunst, erfgoed, cultuur, onderwijs, wetenschap en technologie.

Er wordt gewerkt aan de ontwikkeling van creativiteit, kritisch en oplossingsgericht denken en digitale geletterdheid van kinderen en jongeren. Zij ontwikkelen hun communicatieve en sociale vaardigheden, de verbeeldingskracht wordt gestimuleerd, maar ook het vermogen tot reflectie en samenwerken. Op deze manier worden ze klaargestoomd voor de uitdagingen van de 21e eeuw. Kinderen komen op een onderzoekende, spelende en makende manier in aanraking met een breed scala aan kunstdisciplines. Het aanbod is opgedeeld in elf thema's met elk een eigen focus. De workshops worden gegeven door kunstenaars en techneuten. Ze zijn uitdagend en sluiten goed aan bij de belevingswereld van de nieuwste generatie.

Uitgelicht:

Verwondering in De Museumfabriek

Film en video / Digitale media

PO, groep 1 t/m 8

Kinderen bekijken de Wunderkammers en gaan vervolgens aan de slag met een te gekke doe-opdracht. Ze maken er kennis met geschiedenis van de mens en de natuur en ze bekijken er allerlei vernuftige uitvindingen. Ook zien ze er robots en leren ze over kunstmatige intelligentie. Groep 1 en 2 bekijken allerlei grote, kleine, mooie en griezelige insecten en ontdekken dat robots soms geïnspireerd zijn door insecten. De kinderen spelen met een Ozobot-robot. Groep 3 en 4 gaan een stapje verder: ze laten de Ozobot zelf opdrachten uitvoeren. Groep 5 en 6 richten zich op draden en weefgetouwen van vroeger, maar combineren dat met de draden van nu: ze gaan aan de slag met 3D-pennen. Groep 7 en 8 hebben de keuze om zelf bioplastic te maken, een interactief verhaal te schrijven of met geluid een soundscape te maken.

Uitgelicht:

De Twentse textielgeschiedenis

VO, vmbo b/k t/l onderbouw en bovenbouw, havo onderbouw, vwo onderbouw

Twente is groot geworden door de textielindustrie. De leerlingen maken kennis met hun eigen cultureel erfgoed door middel van een rondleiding door de Museumfabriek en een workshop. Tijdens de rondleiding bekijken de leerlingen allerlei voorwerpen en machines van vroeger, die laten zien hoe het was om in zo'n fabriek te werken en toen te leven. De geschiedenis komt tot leven in de Museumfabriek.

Na de rondleiding kan er uit verschillende activiteiten worden gekozen. Wol leren spinnen met een spintol of weven op een weefraam? Dan is Geschiedenis en ambacht perfect. In Technology and prototyping focussen de leerlingen meer op de uitvinding van de eeuw: de stoommachine. De

leerlingen ontwerpen daarna een eigen machine op papier die zij interactief maken in de app Prototyping on Paper. Tijdens de Fossielen in Twente workshop ligt de focus op het ontdekken van de natuur van vroeger en nu: welke dieren hebben er geleefd in het wild in Twente, en hoe zien hun botten eruit?

Drie corona-proof projecten voor PO, VO en MBO

Meekijken bij het MBO

meekijksoftware / meekijkkast

doel: trainen van 24 RCE docenten - niveau van de workshops weer op peil brengen

Meekijken, op weg helpen, even bijsturen, over de schouder meekijken: het maakt het vak van museumdocent zo bijzonder en waardevol. En vóór de uitbraak van covid-19 was het heel gewoon om een leerling zo te ondersteunen. Maar de tijden zijn veranderd voor de museumdocenten voor het VO en MBO: zij houden nu afstand tot de leerlingen. Voor de educatieve programma's waarbij gebruik wordt gemaakt van digitale middelen en technologie heeft dat tot gevolg dat het veel moeilijker is om leerlingen te helpen en ze verder te brengen. De kwaliteit van de workshops dreigt daarom achteruit te gaan. Om dat voorkomen, zijn twee oplossingen ontwikkeld.

Meekijksoftware: via meekijksoftware (Anydesk) kan de docent zien wat de leerling op het beeldscherm ziet. Op basis daarvan kan de leerling verder worden geholpen. Het is voor een docent behoorlijk complex om deze werkwijze aan te leren. Want hoe houd je overzicht? En hoe communiceer je de oplossing aan de leerling? We willen 24 RCE-docenten trainen om deze nieuwe werkwijze uitstekend onder de knie te krijgen, zodat we dit optimaal kunnen inzetten.

Meekijkkast: bij sommige workshops wordt niet gewerkt met een digitale device, maar met andersoortige technologie zoals hardware of elektronica. Sinds de covid-protocollen van kracht zijn draagt de leerling, als hij een vraag heeft, het werkstuk over aan de docent en die spoort het probleem op. Dit heeft een negatief effect op het leerresultaat: de leerling krijgt de oplossing te horen, in plaats van dat hij zélf - met hulp van de docent - op zoek kan gaan naar de oorzaak van het probleem. Daarom wordt een meekijkkast ontwikkeld. In de meekijkkast zit een camera, die verbonden is met het digitale schoolbord of een beamer. Als een leerling even niet weet hoe hij verder moet met zijn werkstuk, dan plaatst hij het in de kast. De docent kijkt live mee en geeft de leerling persoonlijk advies, zodat hij zelf verder kan.

Vlog visit

het museum in de klas en andersom / VO en MBO

doel: meer leerlingen betrekken bij Rijksmuseum Twenthe

verwacht bereik: 1200 leerlingen

Rijksmuseum Twenthe heeft op educatief gebied heel nadrukkelijk een regionaal bereik. Niet alleen Enschedese scholen bezoeken het museum; een groot deel van de scholen komt uit de omliggende gemeenten en de rest van Oost-Nederland. Sinds de covid-uitbraak komen scholen van buiten Enschede niet meer gemakkelijk naar het museum. De risico's van reizen met een hele klas zijn te groot. Wat wél mogelijk is voor scholen, is om kleine groepjes naar Rijksmuseum Twenthe te laten gaan.

Het is organisatorisch en financieel onmogelijk om een reguliere workshop tot wel tien keer uit te voeren voor één klas. En daarom zijn de vlog visits bedacht, waarbij van iedere klas twee of drie leerlingen naar Rijksmuseum Twenthe komen. Zij krijgen van een museumdocent les in vlogs maken. Vervolgens maken ze een vlog over een tentoonstelling die past binnen het onderwijsprogramma.

Met de vlog gaan zij terug naar de school, waar het vervolg van het programma plaatsvindt. De school vervolgt het onderwijsprogramma in de school. Door de vlog visits zien weliswaar minder leerlingen het museum en alle objecten 'in het echt', maar doordat zij door hun medeleerlingen worden meegenomen door de tentoonstelling, heeft dat veel impact en raken ze meer betrokken.

Pop-up Wunderkammer

De wereld in een notendop, op school! / PO

doel: jonge kinderen kennis laten maken met het museum

verwacht bereik: 6000 leerlingen

In een tijd waarin de wetenschap nog niet zo in specialismen opgedeeld was als tegenwoordig verzamelden vorsten en de nieuwsgierigen van geest de wonderen van onze aarde. Al die zeldzaamheden werden samengebracht in hun Wunderkammers. Het waren werelden in een notendop; magische plekken waar je je verwonderde en waar je objecten uit heel verschillende disciplines in hun samenhang kon bekijken.

Hoe logisch is het dus voor een museum dat hoopt ieders creativiteit te stimuleren om de magie van de eeuwenoude Wunderkammer in ere te herstellen? Daarom is een groot deel van De Museumfabriek één grote Wunderkammer. Een Wunderkammer waarin we aan families én aan schoolklassen laten zien hoe het weefgetouw van Jacquard eigenlijk de oudste computer is, hoe een robot van de Universiteit Twente een jachtluipaard in volle vaart imiteert en hoe de glasspons op de zeebodem het fijnste kant weeft.

Met de Wunderkammer brengt De Museumfabriek de rijkdom van de collecties en de magie van al die bijzondere objecten in hun samenhang tot leven - op een wijze die geïnspireerd is op vroegere tijden maar die duidelijk in deze tijd zijn plaats heeft.

Door de maatregelen omtrent covid-19 is het voor de meeste scholen niet mogelijk om naar de Wunderkammer toe te komen. En daarom komt De Museumfabriek met de Wunderkammer naar vijftig basisscholen in Twente.

In 2020 is een start gemaakt met de ontwikkeling van een Pop-up Wunderkammer, over bijzondere schatten uit Twente. Er zijn zeemonsters en fossielen, opgezette dieren, fantastische insecten, bijzondere kleding, gereedschappen, films en nog heel veel meer. En allemaal hebben ze gemeen dat ze zijn gevonden in Twente. Voor deze Wunderkammer wordt de educatieve collectie van De Museumfabriek gebruikt.

Bij de Pop-up Wunderkammer worden voor alle leeftijdsgroepen (groep 1-2, groep 3-4, groep 5-6 en groep 7-8) aanvullende lesmiddelen ontwikkeld, zodat iedereen op school kan deelnemen aan het programma. De Wunderkammer staat twee tot drie dagen op een centrale plek op school en wordt zo gemaakt, dat het in een grote auto te vervoeren is en in een dagdeel kan worden opgebouwd.

3. Kennis en Collecties

3.1 Voortgang Twentelab

Het project Twentelab is in twee stukken geknipt. De verbouwing van het collectiecentrum (met depot, collectiecentrum, fotostudio en restauratieatelier) start in het voorjaar van 2021. Het kenniscentrum zal in 2022 gerealiseerd worden.

Gedurende de corona-periode zijn de ruimtes waarin het nieuwe depot gaat komen door eigen medewerkers leeggeruimd en verhuisd. De bibliotheek (een deel van het toekomstig kenniscentrum) was verdeeld over een aantal ruimtes en is nu opgebouwd in de achterste ruimte van de Slinger. En is op deze manier al weer toegankelijker geworden voor onderzoeksvrijwilligers en informatievragen vanuit het publiek. De fossielencollectie heeft een permanent onderkomen gekregen in een eigen depotruimte. Deze verbouwing is in 2020 afgerond, de verhuizing van de fossielencollectie is in gang gezet. Voor de insectencollectie is een tijdelijk opslag gebouwd, de ca. 120.000 insecten zijn verhuisd en in de nieuwe ruime ondergebracht. Ze zullen later een plek krijgen in het nieuwe depot. Bij het Rijksmuseum Twenthe is een ruimte geschikt gemaakt voor opslag van het keramiek. Dit was tot nu toe opgeslagen in het schilderijendepot. Eind 2020 is een start gemaakt met de inrichting van dit nieuwe keramiekdepot.

Uitgangspunt van het nieuwe collectiecentrum is dat alle werkzaamheden aan de collectie zichtbaar voor het publiek uitgevoerd worden. Het presentatiegedeelte van De Museumfabriek bestaat uit 3 “pakloodsen”. In twee loodsen zijn de Wunderkammer-presentaties, de derde pakloods is ingericht als Tijdelijk Twentelab. Er zijn werkplekken ingericht voor collectievrijwilligers, vrijwillige onderzoekers en fotografen. Er is als het ware een lopende band gerealiseerd waar voorwerpen gecontroleerd, gefotografeerd en beschreven worden. Tussen vrijwilligers en bezoekend publiek is een lage glazen wand gemaakt, zodat interactie mogelijk is. Gedurende de korte periode dat vrijwilligers hier aan de slag konden, was het meest gehoorde commentaar dat vrijwilligers niet door konden werken omdat bezoekers ze veel vragen stelden. Kennelijk werkt het concept dus prima.

In de derde loods is tenslotte nog een fossielenpreparatie ruimte gebouwd en ingericht. Een glazen gebouw waar vrijwilligers onderzoek naar fossielen kunnen verrichten en deze fossielen ook uit de stenen kunnen halen met gespecialiseerde apparatuur.

3.2 Nieuwe plannen, samenwerkingen

Met het inrichten van de werkplaats in derde pakloods van De Museumfabriek is een belangrijke stap gezet in het zichtbaar maken van de museale werkzaamheden. De werkzaamheden die door vrijwilligers achter gesloten deuren werden verricht, zijn nu zichtbaar. Het wordt ook de werkplek van de “vaste” medewerkers, dus collectiebeheerders en registrators. Als in 2021 het restauratieatelier van het Twentelab gereed is zijn alle collectiefuncties zichtbaar voor het publiek en op zo’n wijze dat interactie mogelijk is. Het museum is dan binnenste buiten gekeerd.

Binnen de huidige inrichting van het museum, met Wunderkammers en Open Depot is het lastig om publiek extra informatie te geven. In het glazen Open Depot staan de voorwerpen tot 5,5 meter hoog opgesteld waardoor het niet of nauwelijks mogelijk is om teksten aan te brengen. Daarnaast heeft De Museumfabriek maar weinig voorwerpen in online zoekmachines. Zo’n 5000 voorwerpen zijn vindbaar via [Collectienederland.nl](https://collectienederland.nl). Het Rijksmuseum Twente heeft bijna 9000 voorwerpen online in het eigen digitaal museum.

Samen met firma Fabrique is in 2020 De Encyclopedie van Oost-Nederland ontwikkeld, een blauwdruk voor een zoekmachine geïntegreerd in de eigen website, die collectie *in* het museum kan ontsluiten én die de collectie online doorzoekbaar maakt.

Door het scannen van bijvoorbeeld een QR-code krijgt de gebruiker straks extra tekst, foto’s, geluidsfragmenten (audiotour) of filmpjes. Al deze informatie wordt rechtstreeks uit de collectiedatabase gehaald.

Vrijwel alle museale voorwerpen hebben coördinaten. Het gaat bijvoorbeeld om de vindplaats, plek waar het gebruikt of gemaakt is. De online zoekmachine geeft de mogelijkheid om de zoekresultaten aan te bieden in een lijst of op een kaart. In de collectie van De Museumfabriek bevinden zich zo’n 1000 tekeningen van boerderijen. Als van al deze boerderijen de coördinaten zijn ingevoerd, worden deze boerderijen zichtbaar op een kaart. Er zijn zo ongekende mogelijkheden om verbanden te leggen, er is geen museum die de collectie op deze wijze ontsloten heeft.

De kracht van dit project zal ook zijn dat andere organisaties deze manier van ontsluiting gaan gebruiken. Hierdoor worden collecties van verschillende musea gekoppeld. Het Zoutmuseum Delden, Museum ’t Stadhuus in Hardenberg, Museum Schepers in Eibergen, Oudheidkamer Twenthe en De Museumfabriek Winterswijk zullen hun collecties online zetten via deze systematiek, zo hebben zij verklaard in een intentieverklaring.

Op de valreep van 2020 maakte het Mondriaanfonds bekend dat zij de plannen voor de Encyclopedie van Oost-Nederland financieel ondersteund, hiermee is een groot deel van het plan gedekt.

Een encyclopedie werkt volgens lemma’s, dit zijn kleine thema’s. De 109 vakken van het Open Depot zullen straks 109 verschillende lemma’s worden, allen ontsloten via QR-codes uit De Encyclopedie van Oost-Nederland.

Van veel voorwerpen zijn wel de coördinaten bekend, maar zelden eenduidig ingevoerd. Hieraan zal de hoogste prioriteit gegeven worden, na het coronatijdperk in de werkplaats in pakloods 3. Zodra de encyclopedie van Oost-Nederland in 2022 online gaat, is een flink deel van de collectie op de kaart zichtbaar.

Samenwerkingen

Vanaf september 2020 wordt op donderdag bij televisiezender 1Twente wekelijks het programma “Schatten uit het depot van De Museumfabriek” uitgezonden. In iedere aflevering staat één voorwerp uit het collecties van De Museumfabriek centraal. De inmiddels 24 losse afleveringen zijn terug te kijken op de website en social media. Een flink deel van de behandelde voorwerpen bevinden zich in de verschillende Wunderkammers, via een QR-code kunnen bezoekers deze filmpjes in de expositie, op eigen mobieltjes terugkijken.

3.3 Nieuwe aanwinsten, bruiklenen

Rijksmuseum Twenthe

Mede dankzij een Bijdrage Collectieprogramma's van het Mondriaan Fonds heeft RMT afgelopen jaar diverse werken van hedendaagse kunstenaars kunnen aankopen. De meeste aankopen zijn gedaan naar aanleiding van tentoonstellingen die in het museum plaatsvonden.

Aan het begin van afgelopen jaar zijn drie tekeningen aangekocht van beeldend kunstenaar en voormalig AKI-docent Geert Voskamp (1934). De werken zijn verworven naar aanleiding van zijn tentoonstelling *Onzalige bossen – Onzalige tijden*. Voskamp toonde in deze tentoonstelling bosgezichten van de afgelopen drie jaar toonde, waarin de schoonheid van de natuur én een onderhuidse dreiging samenvloeien.

In het najaar van 2020 waren solotentoonstellingen te zien van twee jonge kunstenaars, te weten Aldo van den Broek (1985) en Carlijn Kingma (1991). Bij Van den Broek lopen leven en kunst naadloos in elkaar over. Zijn avontuurlijke en bij vlagen nogal chaotische bestaan vindt zijn directe weerslag in zijn schilderijen en sculpturen. Het zijn rauwe werken, vaak gemaakt van op straat gevonden materialen als karton, pizzadozen en kauwgompakjes. Van hem verwierf RMT het op een oud tapijt geschilderde werk *Kind im Sarg*. Kingma vertegenwoordigt een geheel ander soort kunstenaarschap. In plaats van een uitdrukking van het hoogstpersoonlijke is haar werk het resultaat van een onderzoek naar grote thema's van de mensheid, zoals de utopie, het kapitalisme en de moderniteit. Kingma tekent ontzagwekkende en verfijnde 'kaarten' die zijn opgebouwd uit architectonische elementen en structuren. Ze werkt daarbij altijd samen met andere wetenschappers, filosofen of schrijvers. Zo maakte ze haar meest recente werk *Het weefsel der mensheid* in samenwerking met Rutger Bregman en liet zich daarbij inspireren door diens bestseller *De meeste mensen deugen*. RMT is erin geslaagd om *Het weefsel der mensheid*, samen met het bijbehorende onderzoek, te verwerven voor de museumcollectie.

De laatste verwerving die afgelopen jaar is gedaan bestaat uit een cluster werken op papier van Nour-Eddine Jarram (1956). Jarram werd geboren in Marokko en kwam ruim veertig jaar geleden naar Enschede om hier te studeren aan de AKI. Jarram is altijd in de stad blijven wonen en had in 2020 zijn eerste solotentoonstelling, getiteld *Beeldenstorm*, in Rijksmuseum Twenthe. Van Jarram verwierf RMT onder andere het op Jacob van Ruisdael gebaseerde landschap *Terre sienne brulée*. Deze tekening gaat vrij letterlijk terug op een schilderij van Van Ruisdael, maar door de uitvoering in oranje krijt is het landschap geabstraheerd en heeft Jarram het de sfeer van het landschap van zijn jeugd gegeven. Een ander belangrijk werk van Jarram dat werd aangekocht is het portret *A tribute to the dead*. Het is een ode aan de Soedanese dichter Abdel Wahab Youssif, die omkwam tijdens zijn overtocht naar Europa.

Naast de verschillende aankopen is de collectie van RMT afgelopen jaar verrijkt door middel van diverse schenkingen van onder anderen Ingrid Blans (Collectie Wilploo) en Sepp Bader. Beide verzamelaars hebben een sterke band met RMT en steunen het museum al gedurende enkele decennia. Ingrid Blans heeft begin dit jaar een grote schenking gedaan bestaande uit ruim 150 werken, waaronder voornamelijk tekeningen en grafiek van onder anderen Raquel Maulwurf, Saskia Jetten, Levi van Veluw en Lotti van der Gaag. Sepp Bader heeft in 2020 ook enkele tientallen werken geschonken van onder anderen Carlijn Mens, Herman de Vries en Bettie van Haaster. Tenslotte is de collectie nog verrijkt met een grote verzameling grafische werken van kunstenaarsgroep De Luis (opgericht in 1960) door Reinier Munk.

In 2020 werden door Rijksmuseum Twenthe 52 werken uitgeleend aan 19 verschillende musea. Aan de collectie werden toegevoegd 384 nieuwe aanwinsten, 103 van deze werken zijn gemaakt door vrouwelijke kunstenaars, 298 door mannelijke en 30 staan in de database als “onbepaald”. Afgestoten werden er 43 werken, in de meeste gevallen ging het om bruiklenen die beëindigd werden en terug naar de eigenaar gingen. De collectie van Rijksmuseum Twenthe bestond op 31 december 2020 uit 9592 voorwerpen.

De Museumfabriek

De belangrijkste schenking bij De Museumfabriek gebeurde door de heer Hans de Wijs. Hij schonk ongeveer 11.500 insecten, de meeste vlinders. Hiervan worden er 10.000 opgenomen in de collectie en zijn er 1500 bestemd voor educatieve doeleinden en workshops. De Museumfabriek kreeg een voorwerp geschonken dat met een ouderdom van 50.000 jaar meteen het oudste cultuurhistorische voorwerp van Enschede is. Het betreft een kling (stenen mesje), gevonden in Usselo en gemaakt door Neanderthalers.

Een flink aantal handgereedschappen van diverse ambachten is afgestoten. Het betreft duplicaten en voorwerpen zonder herkomstgegevens en datering. Voor deze gereedschappen is een passende bestemming gevonden. Ook zijn een flink aantal posters ontzamelde. Deze zijn ondergebracht bij andere musea, zoals het Museum voor Beeld en Geluid in Hilversum en het Vrijheidsmuseum in Nijverdal.

3.4 Collectiebeheer- en behoud

In 2021 zal een gezamenlijk depot van Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek gerealiseerd worden. In de twee organisaties worden volgens verschillende regels en procedures gewerkt. De volgende stap is dat er één beleidsplan komt voor het collectiebeheer en -behoud. Hierin staat welke eisen we stellen aan zaken als veiligheid of bewaaromstandigheden. Hoe de collecties geregistreerd worden en welke procedures wij volgen. Bijvoorbeeld de besluitvorming over nieuwe aanwinsten, de wijze waarop de voorwerpen vastgelegd worden in de collectiedatabases en hoe er controles op aanwezigheid en staat van de kunstwerken uitgevoerd gaan worden. In de Monitor van de Erfgoedinspectie van 2020 werden deze controles bij het Rijksmuseum als aandachtspunt benoemd.

4. Marketing en development

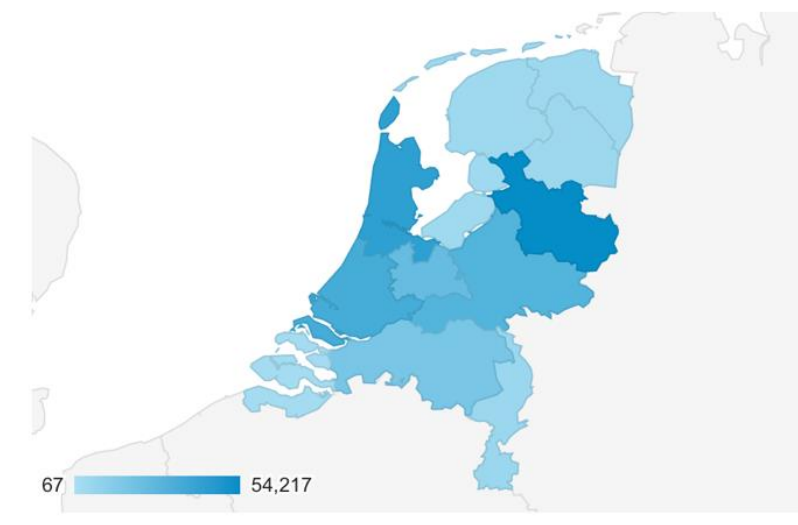
4.1 Marketing Rijksmuseum Twenthe

Het afgelopen jaar stond, zoals voor iedereen, in het teken van de pandemie. Musea sloten, gingen onder strikte veiligheidsvoorschriften weer open en sloten weer. Meebuigen en aanpassen was het motto voor programmering en ook voor marketing.

Deze periode bracht ons ook veel. Zo realiseerden wij in sneltreinvaart een complete ticketshop binnen onze websites van de musea. Een geavanceerde shop, waarin tijdsloten en bezoekersaantallen constant aangepast kunnen worden en tickets gekoppeld kunnen worden aan extra activiteiten met daar bijbehorende tijdsloten. Ook gingen de musea dit jaar van start met een nieuw CRM/E-mailmarketingsysteem, van waaruit ook de tickets werden gestuurd. Dit betekent een enorme opbouw van informatie m.b.t. onze bezoekers waarmee we meer en meer data-driven marketing kunnen bedrijven.

Bezoekersprofiel

Uit recent publieksonderzoek blijkt dat onze bezoeker van RMT vooral uit de regio komt. Overijssel en Gelderland zijn koploper. Daarnaast komt er relatief veel publiek uit Noord- en Zuid Holland. Ruim 70% van de bezoekers van RMT komt met een Museumkaart. De verdeling op herkomst is ook terug te zien bij het bezoek op de website. Het zwaartepunt ligt op Overijssel, Gelderland, Noord- en Zuid-Holland.

(bron: Google Analytics)

Uit onderzoek van The New Sales Company die onlangs een displaycampagne voor ons heeft uitgevoerd voor de tentoonstelling van Carlijn Kingma, blijkt dat RMT het vooral goed doet onder de groep 'Zorgeloos en Actief', van het Whizemodel (voorheen MOSAIC).

Ruim 85% van de bezoekers van het RMT is ouder dan 56 jaar. Bijna 50% van de bezoekers van RMT komt uit Overijssel (waarvan 83% uit Twente). 63% van de bezoekers van RMT bezoekt het museum met een Museumkaart. Opvallend is dat de BGL-VIPkaart voor 2% als betaalmiddel wordt gebruikt bij RMT en de Familiejaarkaart 3%.

Het profiel van de bezoeker van RMT is te vergelijken met die van de MK-houder. De afgelopen jaren richtte RMT zich in haar marketingcampagnes vooral op landelijke print om deze doelgroep te bereiken. Een van de doelstellingen van RMT in 2020 was om de binding met de regio te

vergroten en meer bezoek uit de regio te trekken. In 2020 werd er daarom gebruik gemaakt van een meer diverse mediamix, die zowel landelijk als regionaal wordt ingezet en waarbij online een steeds grotere rol speelt.

Websitebezoek RMT

- De best bezochte tentoonstellingspagina in 2020 was bij uitstek Beauty is a line van Picasso & Matisse met maar liefst 181.700 bezoeken! De kanalen Display (76%), Organisch (15%) en Direct (2%) brachten de meeste bezoeken op deze pagina.
- Op nummer 2 van de best bezochte tentoonstellingspagina staat de digitale tentoonstellingspagina van Picasso & Matisse. Deze werd meer dan 17.630 keer bezocht. De top 3 kanalen voor deze pagina waren Organisch (39%), Direct (11%) en Social (15%). Op de collectiewebsite werd deze tentoonstelling ook nog ruim 14.000 maal bezocht.
- De tentoonstellingspagina van Carlijn Kingma staat op nummer 3 met 16.340 bezoeken. De top 3 kanalen voor deze pagina waren Organisch (56%), Direct (19%) en Referral (15%).
- De pagina 'Nu te zien' werd 42.960 keer bekeken in het afgelopen jaar. De kanalen die hier vooral verkeer naar brachten waren de organische zoekresultaten (65%), Google Ads (19%) en Direct (10%).
- Afgelopen jaar werd de website van Rijksmuseum Twenthe 403.950 keer bekeken. Dat is met 31% flink gestegen ten opzichte van vorig jaar.
- De stijging is afkomstig uit de kanalen Organic (46%), Display (10%), Direct (57%), Google Ads (45%), Social (154%), Other (219%) en Email (31.487%). Email werd eerder dit jaar nog niet goed weergegeven in Analytics.
- Er is alleen een daling te zien in referral verkeer (-11%).
- De Google Ads brachten 6% van de bezoeken, Social 3%, Other 1% en Email 1%.
- De top 5 steden waar vanuit de website bezocht werd afgelopen jaar was: Amsterdam, Enschede, Utrecht, Rotterdam en Hengelo.
- De bezoeken zijn toegenomen in Amsterdam (14%), Enschede (9%), Utrecht (174%), Rotterdam (68%) en Hengelo (23%).
- In 2020 zijn er 28.980 online verkochte tickets gemeten*
- De meeste tickets werden aangeschaft voor:
 - Gratis entree (16.484)
 - Entree Volwassenen (4.016)
 - Entree met Museumkaart (3.160)
- In totaal werd er €76.950 aan online opbrengsten gemeten. De organische zoekresultaten waren hierin het grootste kanaal (48%), gevolgd door Direct (22%) en Google Ads (5%).
- In 2020 hebben er 1.170 nieuwsbrief aanmeldingen plaatsgevonden. Bezoeken die zich aanmeldden voor de nieuwsbrief kwamen via onder andere organisch verkeer (64%), Direct (14%) en Google Ads (7%).
- Sinds juli 2020 is de online ticketverkoop inzichtelijk

Mediawaarde RMT

Tijdens de start van een omvangrijke mediacampagne rondom de tentoonstelling 'Picasso & Matisse, Beauty is a line' werd het nieuws over de problemen rondom de verwerving van een schilderij van de Engelse kunstenaar Constable openbaar. Hoewel we met de tentoonstelling landelijke pers behaalden, behaalde dit laatste nieuws zelfs de internationale pers. In de nazomer van 2020 kreeg ook de tentoonstelling van Carlijn Kingma ongelooflijk veel media-aandacht.

Gedurende de periode 1 januari 2020 tot en met 31 december 2020 bestaat de totale berichtgeving uit 380 printartikelen. Gedurende de onderzoeksperiode bedraagt de totale mediawaarde € 1.942.258, Het totale bereik* van de printartikelen komt uit op 74.000.062.

Online

Online behaalde RMT een mediareach van maar liefst 18,2 miljoen, met een enorme piek in de maand februari. Dit vertegenwoordigt een PR-waarde van € 62.381,--

Trending topics

4.2 Development

Het belangrijkste doel voor development is het versterken van de relatie met inwoners en bedrijven in de regio. Dit moet leiden tot een verdere bekendheid van het museum, nieuwe bezoekers en het ontwikkelen van nieuwe geldstromen naast de reguliere kaartverkoop.

Voor 2019-2020 is een commercieel plan opgesteld met de volgende focuspunten:

- het verder ontwikkelen van de businessclub voor sponsors en bijzonder schenkers
- de verkoop stimuleren van Familiejaarkaarten en Vriendenpassen
- de verhuur stimuleren van ruimtes in het museum aan bedrijven en instellingen
- het aanbieden van een aantrekkelijk aanbod in de winkel en het museumcafé
- het aanbieden van arrangementen aan touroperators en agenturen

De Familiekaart

De Familiekaart gebruikt Development als een van de belangrijkste producten om bovengenoemde doelstelling vorm te geven.

Bij aanschaf kunnen families (max 2 volwassenen en 3 minderjarige kinderen) het hele jaar gratis beide musea bezoeken. Ondanks de pandemie en uitvallen van voorjaarsvakantie en kerstvakantie werden in 2020 ruim 400 kaarten verkocht.

Vanaf dit jaar kan de Familie Jaarkaart ook online aangeschaft worden.

Daarnaast is de Familiekaart opgenomen in de nieuwe brochure 'Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek – Zakelijk'. Bedrijven en instellingen wordt hierin aangeboden de Familiekaart met korting (van museum en instelling) voor een gereduceerd tarief aan te bieden aan hun medewerkers of klantrelaties. Slechts 3 bedrijven maakten door de situatie hiervan gebruik

Online marketing en nieuwe IT-systemen

In 2020 werd een nieuw CRM systeem 'Clang' en een online ledenadministratiesysteem 'Vreugd software' in gebruik genomen. Vrienden en Familiejaarkaarhouders kunnen nu met een app hun lidmaatschap beheren en hun toegangsticket scannen

Brochure 'Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek – Zakelijk'

Een prachtige zakelijke brochure is in 2020 uitgegeven. Hierin worden de ruimtes beschreven die in de musea gehuurd kunnen worden. Ook worden de vele mogelijkheden genoemd om als partner het museum bij projecten en activiteiten te ondersteunen.

Weldoeners

Dit jaar moesten diverse activiteiten voor de Weldoeners zoals het jaarlijkse Weldoenersdiner helaas worden afgelast. Hiervoor in de plaats ontvingen de business partners een reproductie van het '*Weefsel der Mensheid*' van *Carlijn Kingma* ingelijst door de eigen lijstenmaker van Rijksmuseum Twenthe. De werving van nieuwe leden stagneerde in 2020 en zal na de pandemie voortvarend worden opgepakt als onderdeel van de Academie van Verbeelding.

Publiciteit

Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek zijn een tweejarig strategisch partnership overeengekomen met het magazine INN'Twente. Naast de printuitgaven werden regelmatig bijdragen geschreven op o.a. LinkedIn over de activiteiten en mogelijkheden in het museum. Ook

werden nieuwe plannen met Visit Twente / Twente Marketing ontwikkeld met De IJzeren Eeuw van Twente als verhaallijn

Nieuwe samenwerkingen

Onderwijs

Dit jaar werd de volgende samenwerkingen met de onderwijsinstellingen uitgebreid.

- UT evenementen: ontwikkelen evenement met Green Team Twente
- Saxion diverse projecten met Creative Technology
- ROC van Twente projecten in samenwerking met volwasseneneducatie

Evenementen

Dit jaar maakten we een vliegende start met evenementen en bijeenkomsten in beide musea voor en door particulieren, ondernemers, bestuurders uit het onderwijs, politici en beleidsambtenaren. Helaas moesten vanaf maart nagenoeg alle voor de rest van het jaar geannuleerd worden

Hotelarrangementen

In samenwerking met meerdere hotels in de regio zijn voor hotelgasten nieuwe arrangementen uitgewerkt voor bezoek aan Rijksmuseum Twenthe en/of De Museumfabriek.

Arrangement voor groepsdagtochten

Helaas werden alle groepsdagtochten in De Museumfabriek geannuleerd door de pandemie uitbraak.

4.3 Totaalbereik

Overzicht bezoekers

	2020			2019		
	RMT	DMF	RCE	RMT	DMF	RCE
Kaartverkoop	43.149	20.943		42.724	45.954	
Bezoekers activiteiten	4.283	2.453		7.700	3.135	
Educatie			26.901			52.126
Totaal	47.432	23.369	26.901	50.424	49.089	52.126
Totaal bereik	97.702			151.639		

5. Bedrijfsvoering

5.1 Analyse van het exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat 2020 is €238.900 en daarmee €343.400 hoger dan het exploitatieresultaat 2019. Deze stijging wordt verklaard door € 621.600 hogere bate en tegengegaan door €265.500 hogere kosten.

Resultatenrekening Rijksmuseum Twenthe		
	2020	2019
Eigen inkomsten	997.300	1.083.800
Structurele subsidies	2.077.000	2.899.400
Incidentele publieke subsidies	1.758.500	228.000
Totaal subsidies	3.835.500	3.127.400
TOTAAL BATEN	4.832.800	4.211.200
Personeelslasten	1.382.700	1.384.200
Huisvestingslasten	909.900	789.600
Afschrijvingen	208.300	242.100
Aankopen	218.500	291.600
Overige lasten	1.873.900	1.608.400
TOTAAL LASTEN	4.593.300	4.315.900
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	239.500	-104.700
Rentelasten	-600	200
EXPLOITATIERESULTAAT	238.900	-104.500

Stijging van de baten in 2020

Incidentele subsidies - OCW aanvullende subsidie steunpakket en projectsubsidie

De stijging van de baten wordt verklaard door de incidentele subsidies vanuit OCW inzake “Aanvullende subsidie steunpakket” (€940.300) en de “Projectsubsidie aankopen” (€686.100). De “Projectsubsidie aankopen” wordt voor €482.700 gedoteerd aan de “Nog te besteden Huisvestingssubsidie”, aangezien deze subsidie deels ter dekking is van kosten die in de jaren 2018 en 2019 zijn onttrokken aan deze OCW subsidie Erfgoed onderdeel huisvesting.

Structurele subsidies - OCW huisvestingsgelden

Daling OCW Huisvestingsgelden (onder structurele OCW subsidies). Deze subsidie is in 2020 aanzienlijk lager doordat er in 2019 €515.000 vanuit de huisvestingsgelden is onttrokken ter dekking van het resultaat. In 2020 kan deze onttrekking, door de ontvangen “Projectsubsidie aankopen” deels weer worden gedoteerd aan de huisvestingsgelden. Hierdoor zijn de verantwoorde baten in de jaarrekening 2020 €998.200 lager ten opzichte van 2019 (onttrekking 2020 + dotatie 2019). Het overige verschil wordt verklaard door dekking van overige huisvestingslasten

Eigen inkomsten

De daling van de eigen inkomsten van €86.500 ten opzichte van 2019 is relatief beperkt gebleven in een jaar waarin het museum door de pandemie haar deuren 4 maanden moest sluiten en beperkt was in het aantal gasten dat toegelaten kon worden.

Stijging van de kosten in 2020

De kosten stijgen met €277.500 ten opzichte van 2019. Dit wordt verklaard door hogere huisvestingskosten (onderhoudskosten) en door de stijging van de overige lasten (inhuur van Externe adviseurs).

5.2 Analyse financiële positie

	2017	2018	2019	2020
Current ratio vlottende activa / kortlopende schulden	245%	250%	208%	132%
Solvabiliteit eigen vermogen / totaal passiva	25%	22%	19%	13%
Subsidie OCW / som der baten	0,41	0,39	0,65	0,74
Personeelslasten / subsidie OCW	0,83	0,50	0,50	0,39

Met betrekking tot de current ratio en de solvabiliteit kan de daling voor een groot deel worden verklaard door de stijging van de vooruit ontvangen middelen OCW met ongeveer €3 miljoen. Wanneer deze middelen niet vooruit ontvangen waren ultimo 2020 was de current ratio 191% en de solvabiliteit 23% geweest.

De stijging van de OCW subsidie ten opzichte van de baten en de daling van de personeelskosten ten opzichte van de OCW subsidie in 2020 kan voornamelijk worden verklaard door de ontvangen aanvullende subsidie steunpakket.

5.3 Vooruitblik 2021

In oktober 2020 is onderstaande begroting voor 2021 opgesteld:

Begroting 2021 - RMT	
	BEGR 2021
3.1 Publieksinkomsten	535.000
3.2 Directe inkomsten	-
3.3 Indirecte inkomsten	-
3.4 Private middelen	165.000
3.5 Subsidies	3.146.900
Totaal opbrengsten	3.846.900
4.1 Personeelskosten	1.432.900
4.2 Huisvestingslasten	942.000
4.3 Afschrijvingen	273.000
4.4 Aankopen	128.000
4.5 Beheerslasten	526.000
4.6 Collectiefunctie	41.000
4.7 Publieksfuncties	504.000
Totaal Kosten	3.846.900
Resultaat	-

De begrotingen is opgesteld met een ingetogen ambitie wat betreft grote publiekstrekkende tentoonstellingen. Door de onvoorspelbaarheid van het verloop van de COVID-19-crisis is de programmering gebaseerd op samenwerkingen die in kleiner verband en met partners gerealiseerd kunnen worden.

Voor 2021 heeft RMT een transformatieplan opgesteld waarin het ontwikkelen van het huisvestingsplan gericht op duurzaamheid en als onderdeel van het “museum binnenste buiten” nadrukkelijk aandacht krijgt. Planvorming en herijken MIOB zijn belangrijke items op de strategische agenda.

5.4 Risico's en onzekerheden

Renterisico

RMT en DMF hebben geen kredietfaciliteit en derhalve is het kredietrisico zeer beperkt. De renterisico's zijn toegenomen als gevolg van de lage rentestanden.

Valutarisico

Het RMT beheerst de risico's die voortvloeien uit valutaschommelingen op termijn door middel van aankoop van vreemde valuta ten behoeve van de financiële verplichtingen die in vreemde valuta zijn gesteld.

Het DMF kent vrijwel geen valutarisico.

Kredietrisico

Om de omvang van het kredietrisico te beperken, is toetsing van de kredietwaardigheid van grote opdrachtgevers aan de orde.

Liquiditeits- en kasstroomrisico's

De beschikbare liquiditeiten worden ondergebracht bij banken met tenminste een A+ rating.

Activiteiten en bereik

TENTOONSTELLINGEN

	HUDIG BOEKJAAR	ACTIVITEITEN PLAN	VORIG BOEKJAAR
	Aantal Tentoon- stellingen	Aantal Tentoon- stellingen	Aantal Tentoon- stellingen
1 Tijdelijke tentoonstellingen	11	10	
Totaal bezoeken	47 432	55 000	50 424
2 Reguliere bezoeken	47 432		50 424
3 Bezoeken po			
4 Bezoeken vo			
5 Bezoeken mbo/ho			
Specificatie van bezoeken totaal			
6 Gratis bezoeken	5 334		7 700
7 Betaalde bezoeken	42 098		42 724
Overige bezoeken:			
8 Bezoeken website totaal	866 297		619 739
9 Aantal unieke bezoekers website	686 952		496 652

OVERIGE ACTIVITEITEN

	Aantal Act.	Aantal deel- nemers	Aantal Act.	Aantal deel- nemers	Aantal Act.	Aantal deel- nemers
10 Schoolgebonden activiteiten		14 392		35 000		31 376
11 waarvan po		8 006				15 370
12 waarvan vo		6 109				15 056
13 waarvan mbo/ho		277				950
14 Openbare activiteiten		132				20 585
15 Totaal overige activiteiten		12 377				165
Totaal *		74 333		90 000		102 550

* Specificatie deelnemers is conform Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen periode 2017-2020.

Balans

per 31 december 2020, respectievelijk 31 december 2019, na voorgestelde resultaatbestemming

ACTIVA

	31 december 2020		31 december 2019	
	€	€	€	€
VASTE ACTIVA				
<i>Materiële vaste activa</i>				
Gebouwen en terreinen	204 700		162 700	
Inventaris en inrichting	90 200		118 800	
Andere vaste bedrijfsmiddelen	134 900		146 500	
Bedrijfsinstallaties	<u>610 400</u>		<u>718 300</u>	
	1 040 200		1 146 300	
<i>Materiële vaste activa in uitvoering</i>	125 600		27 800	
VLOTTENDE ACTIVA				
<i>Voorraden</i>	29 700		96 400	
<i>Vorderingen</i>				
Debiteuren	7 500		22 200	
Vorderingen inzake pensioenen	-		-	
Vorderingen inzake omzetbelasting	80 100		78 200	
Overige vorderingen en overlopende activa	<u>1 676 400</u>		<u>1 579 500</u>	
	1 764 000		1 679 900	
<i>Liquide middelen</i>				
Liquide middelen	4 334 700		976 700	
	<u>7 294 200</u>		<u>3 927 100</u>	

PASSIVA

	31 december 2020		31 december 2019	
	€	€	€	€
EIGEN VERMOGEN				
Algemene reserve	799 600		499 700	
Bestemmingsfonds OCW	9 500		53 200	
Overige reserves	<u>163 100</u>		<u>180 500</u>	
	972 200		733 400	
VOORZIENINGEN				
Groot onderhoud	177 500		264 400	
Jubileumuitkeringen	<u>26 400</u>		<u>33 500</u>	
	203 900		297 900	
LANGLOPENDE SCHULDEN				
Investeringsbijdragen OCW	1 434 300		1 539 300	
Investeringsbijdragen overig	<u>64 200</u>		<u>79 200</u>	
	1 498 500		1 618 500	
KORTLOPENDE SCHULDEN				
Vooruit ontvangen middelen OCW	3 817 000		835 300	
Schulden aan leveranciers	197 800		192 400	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	36 600		43 800	
Overige schulden en overlopende passiva	<u>568 200</u>		<u>205 800</u>	
	4 619 600		1 277 300	
	<u>7 294 200</u>		<u>3 927 100</u>	

Categoriale exploitatierekening

BATEN	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
Eigen inkomsten			
Publiekinkomsten binnenland	615.500	808.000	637.300
Kaartverkoop	375.300	450.000	371.200
Overige publiekinkomsten	240.200	358.000	266.100
Verkoop Museumjaarkaart	26.500		41.200
Totaal publieksinkomsten	642.000	808.000	678.500
Sponsorinkomsten			-
Vergoeding coproducent			-
Overige directe inkomsten	14.900	35.000	11.900
Totaal overige directe inkomsten	14.900	35.000	11.900
Totaal Directe inkomsten	656.900	843.000	690.400
Totaal Indirecte opbrengsten	100	-	5.700
Private middelen			
Particulieren incl. vriendenverenigingen	139.200	192.700	177.200
Bedrijven			-
Private fondsen	201.100	275.800	210.500
Goede doelenloterijen			-
Totaal bijdragen uit private middelen	340.300	468.500	387.700
Totaal eigen inkomsten	997.300	1.311.500	1.083.800
Baten in natura		-	
Subsidies			
Totaal structureel OCW	1.930.500	2.312.200	2.754.900
OCW: Regeling specifiek cultuurbeleid (publieksactiviteiten)	1.015.100	1.004.800	985.100
OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	465.500	862.200	1.333.300
OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	449.900	445.200	436.500
OCW: Kaderregeling onderzoek en wetenschap	-	-	-
Totaal structureel Provincie	74.000	72.000	72.100
Totaal structureel Gemeente	72.400	72.400	72.400
Totaal structurele publieke subsidie overig	-		
Totale structurele subsidies	2.076.900	2.456.600	2.899.400
Incidentele publieke subsidies	1.758.500	150.600	228.000
Totaal subsidies	3.835.400	2.607.200	3.127.400
TOTALE BATEN	4.832.700	3.918.700	4.211.200

	Werkelijk 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2019
LASTEN			
Personeelslasten	1.382.700	1.359.700	1.384.200
Huisvestingslasten	909.900	842.200	789.600
Afschrijvingen	208.300	240.000	242.100
Aankopen	218.500	312.700	291.600
Overige lasten	1.873.900	1.225.300	1.608.400
TOTALE LASTEN	4.593.300	3.979.900	4.315.900
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	239.400	-61.200	-104.700
Saldo rentebaten/-lasten	-600	-	200
Mutaties Aankoopfonds			-
EXPLOITATIERESULTAAT	238.800	-61.200	-104.500

Categoriale en functionele exploitatierekening

FUNCTIONEEL -->	Totaal	Publieks- functie	Collectie- functie	Algemeen beheer
CATEGORIAAL -->				
BATEN				
Eigen inkomsten				
Publieksinkomsten			-	-
Kaartverkoop	375.300	375.300		
Overige publieksinkomsten	240.200	240.200		
Verkoop Museumjaarkaart	26.500	26.500		
Totaal publieksinkomsten	642.000	642.000		
Sponsorinkomsten				
Vergoeding coproducent				
Overige directe inkomsten	14.900	13.500	1.400	
Totaal overige directe inkomsten				
Totaal Directe inkomsten	656.900	655.500	1.400	
Indirecte opbrengsten	100	-	-	100
Totaal Indirecte opbrengsten	100	-	-	100
Private middelen				
Particulieren incl. vriendenverenigingen	139.200	-	139.200	-
Bedrijven	-	-	-	-
Private fondsen	201.100	197.000	2.900	1.200
Goede doelenloterijen	-	-	-	-
Totaal bijdragen uit private middelen	340.300	197.000	142.100	1.200
Totaal eigen inkomsten	997.300	852.500	143.500	1.300
Subsidies				
Totaal structureel OCW				
OCW: Regeling specifiek cultuurbeleid (publieksactiviteiten)	1.015.100	1.015.100	-	-
OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	948.200	555.200	279.400	113.600
<i>Van huisvesting naar overige functies</i>	-482.700	-187.100	-295.600	-
OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	449.900	-	449.900	-
OCW: Kaderregeling onderzoek en wetenschap	-	-	-	-
Totaal structureel OCW	1.930.500	1.383.200	433.700	113.600

FUNCTIONEEL -->				
CATEGORIAAL -->				
VERVOLG BATEN				
Totaal structureel Provincie	74.000	74.000	-	-
Totaal structureel Gemeente	72.400	72.400	-	-
Totaal structurele publieke subsidie overig	-	-	-	-
Totale structurele subsidies	2.076.900	1.529.600	433.700	113.600
Incidentele publieke subsidies	1.758.500	997.100	751.100	10.300
Totaal subsidies	3.835.400	2.526.700	1.184.800	123.900
TOTALE BATEN	4.832.700	3.379.200	1.328.300	125.200
LASTEN				
Personeelslasten	1.382.700	597.500	319.400	465.800
Huisvestingslasten	909.900	526.500	275.700	107.700
Afschrijvingen	208.300	122.000	61.400	24.900
Aankopen	218.500	-	218.500	-
Overige lasten	1.873.900	949.700	52.600	871.600
TOTALE LASTEN	4.593.300	2.195.700	927.600	1.470.000
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	239.400	1.183.500	400.700	-1.344.800
Saldo rentebaten/-lasten	-600	-	-	-600
Mutaties Aankoopfonds				
SALDO UIT BEDRIJFSVOERING	238.800	1.183.500	400.700	-1.345.400
Toerekening Algemeen beheer		912.300	433.100	-1.345.400
EXPLOITATIERESULTAAT	238.800	271.200	-32.400	-

Kasstroomoverzicht

	2020 €	2019 €
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN:		
Exploitatieresultaat	238 900	- 104 500
<i>Aanpassen voor:</i>		
Afschrijvingen materiële vaste activa	235 900	272 700
Mutatie voorzieningen	<u>- 93 900</u>	<u>- 60 600</u>
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	380 900	107 600
Mutatie in voorraden	66 600	3 000
Mutatie vorderingen	- 11 500	- 51 700
Mutatie kortlopende schulden	<u>3 269 600</u>	<u>214 200</u>
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	3 705 600	273 100
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEIT:		
Investerings in materiële vaste activa	- 129 800	- 468 400
Mutatie materiële vaste activa in uitvoering	<u>- 97 800</u>	<u>151 400</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	- 227 600	- 317 000
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN:		
Mutatie in langlopende schulden	<u>- 120 000</u>	<u>- 9 000</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	- 120 000	- 9 000
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN:	<u>3 358 000</u>	<u>- 52 900</u>
Liquide middelen einde boekjaar	4 334 700	976 700
Liquide middelen begin boekjaar	<u>976 700</u>	<u>1 029 600</u>
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN:	<u>3 358 000</u>	<u>- 52 900</u>

Personeel en vrijwilligers

	Werkelijk 2020		Begroting 2020		Werkelijk 2019	
	€	fte	€	fte	€	fte
<i>Specificatie personeelslasten</i>						
Waarvan vast contract	1 072 621	18,25	1 095 300	20,73	1 200 300	20,64
Waarvan tijdelijk contract	164 679	5,21	119 900	2,25	119 100	2,32
Waarvan inhuur	64 800	0,45	65 000	0,44	64 800	0,45
Personeelslasten totaal	1 302 100	23,91	1 280 200	23,42	1 384 200	23,41
 <i>Vrijwilligers</i>						
		Aantal		Aantal		Aantal
Vrijwilligwers: fte		9		9		9
Vrijwilligers: personen		96		99		96

Toelichting

Toelichting algemeen

Regelgeving financiële verantwoording	De jaarrekening is opgemaakt door de directie op 29 maart 2021 in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2017-2020.
Begroting	De in deze jaarrekening gehanteerde begroting is ontleend aan de door de Minister goedgekeurde meerjarenbegroting.
Collectie kunstvoorwerpen	De collectie kunstvoorwerpen is eigendom van de Staat der Nederlanden en in beheer bij het museum. De collectie wordt derhalve niet opgenomen in de balans.
Schattingen	Bij het opstellen van de jaarrekening dient de leiding van de stichting, overeenkomstig algemeen geldende grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken. De subsidie van het Ministerie van OCW over de cultuurperiode 2017-2020 wordt definitief vastgesteld in 2021. Aan deze subsidies zijn voorwaarden verbonden. Het niet (volledig) voldoen aan deze voorwaarden kan er toe leiden dat de subsidie lager wordt vastgesteld. Bij het opmaken van de jaarrekening is de verleende subsidies 2019 volledig verantwoord in de exploitatierekening vanwege het vertrouwen van de directie dat volledig voldaan is aan de subsidievoorwaarden.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangen en betaalde rente zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Grondslagen van waardering

Materiële vaste activa

Activa verkregen uit eigen middelen

De materiële vaste activa verkregen uit eigen middelen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met lineaire afschrijvingen.

Hierbij worden de volgende afschrijvingspercentages gehanteerd:

Gebouwen en terreinen

Verbouwingskosten	10%
-------------------	-----

Inventaris en inrichting

Automatiseringsapparatuur en software	20%
Kantoorapparatuur	20%
Kantoormeubilair	10%
Overige inventaris	10%

Museuminventaris

Presentatiemateriaal	10%
----------------------	-----

<i>Andere vaste bedrijfsmiddelen</i>	10%
--------------------------------------	-----

<i>Bedrijfsinstallaties</i>	10%
-----------------------------	-----

Materiële vaste activa in uitvoering

Activa in uitvoering betreft bouwkundige voorzieningen in ontwikkeling en wordt gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs. Bij oplevering worden activa in uitvoering overgeboekt naar de materiële vaste activa en vervolgens afgeschreven.

Voorraden

Voorraden

De voorraden verkregen uit eigen middelen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. Waar nodig is rekening gehouden met afwaarderingen wegens incourantheid.

Onderhanden werk

Het onderhanden werk wordt gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de projecten. De vervaardigingsprijs omvat het directe materiaalverbruik en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, voor zover nodig rekening houdend met mogelijke oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien niet anders is vermeld, staan deze ter vrije beschikking.

Bestemmingsfonds OCW project Veiligheid	Betreft het deel van de van het Ministerie van OCW ontvangen subsidie voor het project Veiligheid voor VRM-musea dat nog besteed dient te worden aan het doel waarvoor de subsidie is verstrekt.
Bestemmingsfonds OCW project Technisch vervangingsonderhoud	Betreft het deel van de van het Ministerie van OCW ontvangen subsidie voor het project Technisch vervangingsonderhoud voor VRM-musea dat nog besteed dient te worden aan het doel waarvoor de subsidie is verstrekt.
Voorziening groot onderhoud	Met ingang van 2017 is het museum voor een periode van vijf jaren verantwoordelijk voor de instandhouding van de gebouwen en terreinen. Deze voorziening is getroffen ter gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud.
Voorzieningen	De voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.
Langlopende en kortlopende schulden	De schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen van resultaatbepaling

Subsidies	De subsidies worden toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. Verder wordt verwezen naar de toelichting van de schattingen, zoals opgenomen in dit hoofdstuk. Subsidies voor investeringen in vaste activa worden opgenomen onder de schulden en vallen vrij via de exploitatierekening, gelijklopend met de afschrijvingstermijn van de investering.
Overige opbrengsten	Onder de overige opbrengsten wordt verstaan de opbrengst uit levering van goederen, diensten en (particuliere) schenkingen onder aftrek van over de opbrengst geheven belastingen.
Rentebaten	Rentebaten worden toegekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.
Lasten	De lasten worden bepaald op historische basis en toegekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.
Verdeelsleutels	Indien mogelijk worden de baten en lasten in zijn geheel aan een functie toegeschreven. Baten of lasten die niet aan een functie kunnen worden toegerekend worden verdeeld op basis van tijdschrijven dan wel op basis van vloeroppervlakte. De kosten van algemeen beheer worden aan het eind van het jaar verdeeld over de museale functies op basis van het aantal directe arbeidsuren.

Specificatie van posten op de balans

VASTE ACTIVA

MATERIELE VASTE ACTIVA

	Gebouwen en terreinen	Inventaris en inrichting	Andere vaste bedrijfsmid.	Bedrijfs- installaties	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2020	162.700	118.800	146.500	718.300	1.146.300
Investerings	76.500	4.300	34.300	14.700	129.800
Afschrijvingen	34.500	32.900	45.900	122.600	235.900
Boekwaarde per 31 december 2020	204.700	90.200	134.900	610.400	1.040.200
Cumulatieve aanschafwaarde	507.300	631.400	1.014.600	1.797.700	3.951.000
Cumulatieve afschrijvingen	302.600	541.200	879.700	1.187.300	2.910.800
Boekwaarde per 31 december 2020	204.700	90.200	134.900	610.400	1.040.200

31 december 2020
€

31 december 2019
€

MATERIELE VASTE ACTIVA IN UITVOERING

Boekwaarde per 1 januari 2020	27.800	179.200
Investerings	117.000	19.200
Overboeking naar materiële activa	19.200	170.600
	125.600	27.800

VLOTTENDE ACTIVA

VOORRADEN

Onderhanden werk	-	60.300
Overige voorraden	29.700	36.100
	29.700	96.400

Stichting **Rijksmuseum** Twenthe

	31 december 2020		31 december 2019	
	€	€	€	€
VORDERINGEN				
DEBITEUREN		7.500		22.200
VORDERINGEN INZAKE PENSIOENEN				
Pensioenen	<u>-</u>	-	<u>-</u>	-
VORDERINGEN INZAKE OMZETBELASTING				
Omzetbelasting	<u>80.100</u>	80.100	<u>78.200</u>	78.200
OVERIGE VORDERINGEN EN OVERLOPENDE PASSIVA				
Stichting G.J. van Heek jr. Fonds	200.000		100.000	
Mondriaan Fonds	1.200.000		1.266.100	
Stichting Roombeek Musea Fonds	75.000		-	
Stichting Museumkaart	30.300		78.000	
Nog te ontvangen bedragen	50.800		32.700	
Prins Bernhard Cultuurfonds	-		25.000	
Vooruitbetaalde overige kosten	46.700		77.600	
RC de Museumfabriek	72.500			
Overig	<u>1.100</u>		<u>100</u>	
		1.676.400		1.579.500
TOTAAL VORDERINGEN		1.764.000		1.679.900
LIQUIDE MIDDELEN				
Kas	3.000		3.900	
Rabobank (rekening courant)	2.886.900		26.600	
Rabobank (spaarrekeningen)	385.700		885.600	
ING-bank (rekening courant)	1.058.200		59.100	
Kruisposten	400		1.000	
Kasgeld	<u>500</u>		<u>500</u>	
TOTAAL LIQUIDE MIDDELEN		<u>4.334.700</u>		<u>976.700</u>

EIGEN VERMOGEN

	Stand per 31 december 2019	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31 december 2020
	€	€	€	€
ALGEMENE RESERVE	499.700	299.900	-	799.600

BESTEMMINGSFONDS OCW

Bestemmingsfonds Projectsubsidie veiligheid	34.500	-34.500	-	-
Bestemmingsfonds Projectsubsidie technisch vervangingsonderhoud	18.700	-9.200	-	9.500
TOTAAL BESTEMMINGSFONDS OCW	53.200	-43.700	-	9.500

OVERIGE RESERVES

Bestemmingsreserve tijdelijke presentatie	101.800	-	-	101.800
Bestemmingsreserve bedrijfsinstallatie/entreehal	78.700	-17.400	-	61.300
TOTAAL OVERIGE RESERVES	180.500	-17.400	-	163.100

VOORZIENINGEN

	Stand per 31 december 2019	Onttrokken in 2020	Vrijval in 2020	Toegevoegd in 2020	Stand per 31 december 2020
	€	€	€	€	€
Voorziening groot onderhoud	264.400	196.900	-	110.000	177.500
Jubileumuitkeringen	33.500	3.600	5.500	2.000	26.400
TOTAAL	297.900	200.500	5.500	112.000	203.900

De voorzieningen hebben een overwegend langlopend karakter.

Stichting **Rijksmuseum** Twenthe

	31 december 2020		31 december 2019	
	€	€	€	€
LANGLOPENDE SCHULDEN				
Investeringssubsidies OCW:				
<i>Veiligheidsvoorzieningen</i>				
DCE/14/633702	309.100		363.800	
DCE/15/777791	400.000		400.000	
<i>Investeringen erfgoed (huisvesting)</i>	238.600		288.900	
Investeringsbijdragen vanwege vrijvallen bestemmingsfondsen	486.600		486.600	
		1.434.300		1.539.300
Investeringsbijdragen overig: <i>Voorplein/hoofdingang</i>				
Stichting Dioraphte	33.100		40.600	
Overig	11.100		13.600	
<i>Inrichting Gobelinzaal</i>				
Stichting Rijksmuseum Twenthe Fonds	16.000		21.000	
Roelvink Fonds/ Mondriaan Fonds	4.000		4.000	
		64.200		79.200
TOTAAL LANGLOPENDE SCHULDEN		<u>1.498.500</u>		<u>1.618.500</u>

	31 december 2020		31 december 2019	
	€	€	€	€
KORTLOPENDE SCHULDEN				
VOORUIT ONTVANGEN MIDDELEN OCW:				
Vooruitontvangen subsidie	1.813.900		-	
Nog te besteden huisvestingssubsidie	2.003.100		835.300	
	<u>3.817.000</u>		<u>835.300</u>	
				835.300
SCHULDEN AAN LEVERANCIERS				
Crediteuren	<u>197.800</u>			192.400
BELASTINGEN EN PREMIES SOCIALE VERZEKERINGEN				
Belastingen en premies sociale verz.	<u>36.600</u>		<u>43.800</u>	
		36.600		43.800
OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA				
Mondriaan Fonds	68.400		54.000	
Vooruit gefactureerde bedragen	-		-	
Vakantiegeld	36.500		49.100	
Vakantiedagen	27.400		31.500	
Accountantskosten	13.800		19.400	
Vooruitontvangen subsidies	245.000		-	
Overige	<u>177.100</u>		<u>51.800</u>	
		568.200		205.800
TOTAAL KORTLOPENDE SCHULDEN	<u>4.421.800</u>		<u>1.277.300</u>	

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen:

Rechten:

Subsidie Ministerie van OCW

Ministerie van OCW heeft de volgende subsidies verleend:

- Subsidie culturele basisinfrastructuur van in totaal € 1.015.137,- voor 2021. Bovenstaande toezegging is bevestigd middels een brief van 20 september 2020, kenmerk 160924/25111943.

Subsidie Erfgoedwet van € 2.064.104,- voor 2021. Deze toezegging is bevestigd middels een brief van 20 september 2020, kenmerk 160924/25111392.

Verplichtingen:

Huurverplichtingen

Deze verplichtingen betreffen de huur van het pand gelegen aan de Lasondersingel 129-131 te Enschede, kadastraal bekend onder nummer L00804, alsmede de huur van parkeerplaatsen te Enschede, kadastraal bekend onder nummer L2191. De huurovereenkomst is aangegaan voor de duur van 5 jaren en eindigt op 31 december 2021.

De hiermee samenhangende jaarlijkse huurverplichting bedraagt € 402.700,- (2020) en zal jaarlijks worden geïndexeerd overeenkomstig de ontwikkeling van het CBS consumentenprijsindexcijfer (reeks CPI Alle Huishoudens), op de meest recente tijdbasis vastgesteld.

Het museum heeft een depotruimte gehuurd van het Rijtuigmuseum te Leek. De huurovereenkomst eindigt jaarlijks op 1 oktober en wordt voortgezet voor aansluitende perioden van telkens een jaar met een maximum van twee jaar. De jaarlijkse huurverplichting bedraagt € 10.800 (2020) en zal jaarlijks worden geïndexeerd overeenkomstig de ontwikkeling van het CBS consumentenprijsindexcijfer (reeks Werknemers-Laag), op de meest recente tijdbasis vastgesteld.

Pensioenen

De pensioenregeling van de medewerkers is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Het ouderdomspensioen is een toegezegde pensioenregeling op basis van (voorwaardelijk) geïndexeerd middelbaar loon. Indexatie van de pensioenrechten is afhankelijk van de financiële positie waarin het pensioenfonds zich bevindt.

De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de winst- en verliesrekening verantwoord en, voor zover de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie nog niet is voldaan, wordt deze als verplichting op de balans opgenomen.

Rijksmuseum Twenthe heeft geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het

bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het voldoen van toekomstig hogere premiebijdragen. Om deze reden worden de op een periode betrekking hebbende premiebijdragen in die periode ten laste van het resultaat gebracht.

De dekkingsgraad van het bedrijfstakpensioenfonds Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn bedraagt per 31-12-2020 92,6%.

Gebeurtenis na balansdatum

In 2020 zijn belangrijke stappen gezet om de aankoop van het schilderij "A View of Hampstead Heath: Child's Hill, Harrow in the Distance" van de Britse kunstenaar John Constable te finaliseren. In maart 2021 hebben het Rijksmuseum Twenthe en de verkopende partij overeenstemming bereikt en deze afgerond. Het schilderij maakt nu deel uit van de permanente collectie van het Rijksmuseum, en is als zodanig in de Collectie Nederland opgenomen.

Toelichting op de categoriale exploitatierekening

	Werkelijk 2020 €	Begroting 2020 €	Werkelijk 2019 €
Eigen inkomsten			
Publiekinkomsten			
Kaartverkoop	375.300	450.000	371.200
Inkomsten uit horeca-expl.	138.900	200.000	163.300
Inkomsten uit museumwinkel	100.500	150.000	97.000
Cursussen	300	2.000	3.600
Rondleidingen	500	6.000	2.200
Verkoop Museumjaarkaart	26.500		41.200
Totaal publieksinkomsten	642.000	808.000	678.500
Sponsorinkomsten			-
Overige directe inkomsten	14.900	35.000	11.900
	14.900	35.000	11.900
Totaal directe inkomsten	656.900	843.000	690.400
Overige indirecte opbrengsten	100	-	5.700
Totaal indirecte inkomsten	100	-	5.700
Private middelen			
Waarvan particulieren incl. vriendenvereniging			
<i>Collectievorming</i>			
Particuliere schenkingen	139.200	192.700	177.200
Totaal particulieren incl. vriendenvereniging	139.200	192.700	177.200
Bedrijven			-
Private fondsen			
Vrijval langlopende schulden			
Bijdrage Dioraphte	7.500	10.000	7.500
Bijdrage van Delden	2.500		2.500
Bijdrage Gobelinzaal	5.000	5.000	5.000

	Werkelijk 2020 €	Begroting 2020 €	Werkelijk 2019 €
Projecten			
<i>Tischbein</i>			
GJ. Van Heek jr Fonds	-		43.000
Prins Bernhard Cultuurfonds	-		25.000
Gravin Van Bylandt stichting	-		2.500
<i>Collectievorming</i>			
GJ. Van Heek jr Fonds	-		50.000
Vereniging Rembrandt			-
<i>Overig</i>			
GJ. Van Heek jr Fonds	107.000	75.000	-
Stichting RMT Fonds	75.000	75.000	75.000
Overig	4.100	110.800	-
Totaal private fondsen	201.100	275.800	210.500
Totaal goede doelenloterijen	-		-
Totaal bijdragen uit private middelen	340.300	468.500	387.700
Totaal eigen inkomsten	997.300	1.311.500	1.083.800

	Werkelijk 2020 €	Begroting 2020 €	Werkelijk 2019 €
Subsidies			
Structureel OCW			
OCW: Regeling specifiek cultuurbeleid (publieksactiviteiten)	1.015.100	1.004.800	985.100
OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	465.500	862.200	1.333.300
OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	449.900	445.200	436.500
OCW: Kaderregeling onderzoek en wetenschap	-	-	-
Totaal structureel OCW	1.930.500	2.312.200	2.754.900
Totaal structureel Provincie	74.000	72.000	72.100
Totaal structureel Gemeente	72.400	72.400	72.400
Totaal structurele publieke subsidies overig	-	-	-
Totale structurele subsidies	2.076.900	2.456.600	2.899.400
Incidentele publieke subsidies			
OCW - Aanvullende subsidie steunpakket	940.300	-	-
OCW - Projectsubsidie	686.100	-	-
Vrijval langlopende schulden OCW			
<i>In het kader van de Erfgoedwet</i>	31.200	30.500	30.600
<i>Buiten het kader van de Erfgoedwet</i>			
DCE/14/633702	54.700	48.000	44.600
DCE/15/777791	-	-	-
Werkgelegenheid			
I/D-subsidie	6.500	3.700	12.300
Educatie			
Subsidie gemeente	-	8.400	8.400
Projecten			
<i>De naakte Waarheid</i>			
Mondriaan Stichting	-		65.000
<i>De Aard der Dingen</i>			
Mondriaan Stichting	-		-
Collectievorming			
Mondriaan Stichting	39.700	60.000	67.100
Totaal incidentele publieke subsidies	1.758.500	150.600	228.000
Totaal subsidies	3.835.400	2.607.200	3.127.400
TOTALE BATEN	4.832.700	3.918.700	4.211.200

	Werkelijk 2020 €	Begroting 2020 €	Werkelijk 2019 €
LASTEN			
Personeelslasten			
Publieksfunctie			
Presentaties	272.600	273.300	285.900
Marketing en communicatie	148.300	172.100	189.200
Educatie	13.800	13.900	10.600
Bewaking	132.900	149.300	155.100
Museumcafe	29.900	56.800	30.200
Collectiefunctie			
Collectievorming	6.900	6.900	6.900
Registratie en onderzoek	54.700	53.400	55.400
Conservering en restauratie.	95.000	95.500	93.800
Beveiliging	162.800	162.300	165.100
Algemeen beheer			
Directie en secretariaat	72.700	92.300	92.100
Personeel	24.800	18.300	18.200
Financiële zaken	63.100	67.100	63.400
Algemene zaken	173.500	87.400	109.000
Gebouwen en terreinen	131.700	111.100	109.300
Totaal personeelslasten	1.382.700	1.359.700	1.384.200
Huisvestingslasten			
<i>Ten laste van subsidie Erfgoedwet</i>			
Huur gebouwen			
Vergoeding Rijksvastgoedbedrijf	402.700	404.800	404.500
Verzekeringen	14.700	9.000	8.600
Afschrijving op investeringen (bekostigd uit huisvestingssubsidie OCW)	31.200	30.500	30.600
Onderhoud			
Klein onderhoud	62.500	120.000	12.400
Dagelijks onderhoud	100.000		67.200
Contractonderhoud	58.000	40.000	28.400
Dotatie voorziening Groot Onderhoud	110.000	107.900	126.700
Overig			
Huur depot/restauratieatelier	10.700	10.000	10.800
Externe adviseurs	26.700	20.000	19.200
<i>Niet ten laste van subsidie erfgoedwet</i>			
Energie	93.400	100.000	81.200
Totaal huisvestingslasten	909.900	842.200	789.600

	Werkelijk 2020 €	Begroting 2020 €	Werkelijk 2019 €
Afschrijvingen	208.300	240.000	242.100
Aankopen	218.500	312.700	291.600
Overige lasten			
Beheerslasten			
Bureau- en organisatiekosten	816.400	125.000	558.500
Kosten financiële administratie	69.700	50.000	54.800
Personeelszaken	79.400	61.000	50.200
Bewaking	10.800	10.500	8.500
Inkopen museumcafe	53.400	75.000	68.500
Inkopen Museumkaart	23.700	45.000	42.100
Inkopen museumwinkel	80.300	100.000	59.200
	1.133.700	466.500	841.800
Collectiefunctie			
Met aankopen samenhangende verwervingskosten	35.500	25.000	29.200
Collectiebeheer			
Onderzoek en documentatie	1.700	2.000	900
Conservering en restauratie			
- Externe restauraties	1.300	10.000	3.400
- Materieel restauratie-atelier	2.800	3.000	2.300
	41.300	40.000	35.800
Publieksfunctie			
Projecten	346.800	398.800	367.800
Marketing en communicatie	254.100	230.000	270.100
Educatie	98.000	90.000	92.900
	698.900	718.800	730.800
Totaal overige lasten	1.873.900	1.225.300	1.608.400
TOTALE LASTEN	4.593.300	3.979.900	4.315.900
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	239.400	-61.200	-104.700
Saldo rentebaten/-lasten	-600	-	200
EXPLOITATIESALDO	238.800	-61.200	-104.500

Toelichting op de categoriale en functionele exploitatierekening

FUNCTIONEEL -->	Totaal	Publieks- functie	Collectie- functie	Algemeen beheer
CATEGORIAAL -->				
BATEN				
Eigen inkomsten				
Publieksinkomsten				
Kaartverkoop	375.300	375.300	-	-
Inkomsten uit horeca-expl.	138.900	138.900	-	-
Inkomsten uit museumwinkel	100.500	100.500	-	-
Cursussen	300	300	-	-
Rondleidingen	500	500	-	-
Verkoop Museumjaarkaart	26.500	26.500	-	-
Totaal publieksinkomsten	642.000	642.000	-	-
Sponsorinkomsten	-	-	-	-
Overige directe inkomsten				
Restauratie voor derden	1.400	-	1.400	-
Overige directe inkomsten	13.500	13.500	-	-
Totaal overige directe inkomsten	14.900	13.500	1.400	-
Totaal Directe inkomsten	656.900	655.500	1.400	-
Indirecte opbrengsten	100	-	-	100
Totaal Indirecte opbrengsten	100	-	-	100
Private middelen				
Waarvan particulieren incl. vriendenvereniging	139.200	-	139.200	-
Bedrijven	-	-	-	-
Private fondsen				
Vrijval langlopende schulden				
Bijdrage Dioraphte	7.500	4.400	2.200	900
Bijdrage Delden	2.500	1.500	700	300
Bijdrage Gobelinzaal	5.000	5.000	-	-

FUNCTIONEEL -->	Totaal	Publieks- functie	Collectie- functie	Algemeen beheer
CATEGORIAAL -->				
Projecten				
<i>Tischbein</i>				
GJ. Van Heek jr Fonds	-	-	-	-
Prins Bernhard Cultuurfonds	-	-	-	-
Gravin Van Bylandt stichting	-	-	-	-
<i>Collectievorming</i>				
GJ. Van Heek jr Fonds	-	-	-	-
<i>Overig</i>				
GJ. Van Heek jr Fonds	107.000	107.000	-	-
Stichting RMT Fonds	75.000	75.000	-	-
Overige	4.100	4.100	-	-
Totaal private fondsen	201.100	197.000	2.900	1.200
Goede doelenloterijen	-	-	-	-
Totaal bijdragen uit private middelen	340.300	197.000	142.100	1.200
Totaal eigen inkomsten	997.300	852.500	143.500	1.300
Subsidies				
Structureel OCW				
OCW: Regeling specifiek cultuurbeleid (publieksactiviteiten)	1.015.100	1.015.100	-	-
OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	948.200	555.200	279.400	113.600
<i>Van huisvesting naar overige functies</i>	-482.700	-187.100	-295.600	-
OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	449.900	-	449.900	-
OCW: Kaderregeling onderzoek en wetenschap	-	-	-	-
Totaal structureel OCW	1.930.500	1.383.200	433.700	113.600

FUNCTIONEEL -->

CATEGORIAAL -->

Totaal structureel Provincie	74.000	74.000	-	-
Totaal structureel Gemeente	72.400	72.400	-	-
Totaal structurele publieke subsidies overig	-	-	-	-
Totale structurele subsidies	2.076.900	1.529.600	433.700	113.600
Incidentele publieke subsidies				
OCW - Aanvullende subsidie steunpakket	940.300	940.300	-	-
OCW - Projectsubsidie	686.100	-	686.100	-
Vrijval langlopende schulden OCW				
<i>In het kader van de Erfgoedwet</i>	31.200	18.300	9.200	3.700
<i>Buiten het kader van de Erfgoedwet</i>				
DCE/14/633702	54.700	32.000	16.100	6.600
DCE/15/777791	-	-	-	-
Werkgelegenheid				
Loonkostensubsidie	6.500	6.500	-	-
Educatie				
Gemeente Enschede combinatiefunctionaris	-	-	-	-
Projecten				
<i>De naakte Waarheid</i>				
Mondriaan Stichting	-	-	-	-
Collectievorming				
Mondriaan Stichting	39.700	-	39.700	-
Totaal incidentele publieke subsidies	1.758.500	997.100	751.100	10.300
Totaal subsidies	3.835.400	2.526.700	1.184.800	123.900
TOTALE BATEN	4.832.700	3.379.200	1.328.300	125.200

FUNCTIONEEL -->	Totaal	Publieks- functie	Collectie- functie	Algemeen beheer
CATEGORIAAL -->				
LASTEN				
Personeelslasten				
Publieksfunctie				
Presentaties	272.600	272.600	-	-
Marketing en communicatie	148.300	148.300	-	-
Educatie	13.800	13.800	-	-
Bewaking	132.900	132.900	-	-
Museumcafe	29.900	29.900	-	-
Colectiefunctie				
Collectievorming	6.900	-	6.900	-
Registratie en onderzoek	54.700	-	54.700	-
Conservering en restauratie.	95.000	-	95.000	-
Beveiliging	162.800	-	162.800	-
Algemeen beheer:				
Directie en secretariaat	72.700	-	-	72.700
Personeelszaken	24.800	-	-	24.800
Financiële zaken	63.100	-	-	63.100
Algemene zaken	173.500	-	-	173.500
Gebouwen en terreinen	131.700	-	-	131.700
Totaal personeelslasten	1.382.700	597.500	319.400	465.800
Huisvestingslasten				
<i>In het kader van de Erfgoedwet</i>				
Huur gebouwen	402.700	235.800	118.700	48.200
Vergoeding Rijksvastgoedbedrijf				
Verzekeringen	14.700	8.600	4.300	1.800
Afschrijving op investeringen (bekostigd uit huisvestingssubsidie OCW)	31.200	18.300	9.200	3.700
Onderhoud				
Klein onderhoud	62.500	36.600	18.400	7.500
Dagelijks onderhoud	100.000	58.500	29.500	12.000
Contractonderhoud	58.000	34.000	17.100	6.900
Dotatie voorziening groot onderhoud	110.000	64.400	32.400	13.200

FUNCTIONEEL -->	Totaal	Publieks- functie	Collectie- functie	Algemeen beheer
CATEGORIAAL -->				
Vervolg huisvestingslasten				
Overig				
Huur depot/restauratieatelier	10.700	-	10.700	-
Externe adviseurs	26.700	15.600	7.900	3.200
<i>Buiten het kader van de Erfgoedwet</i>				
Energie	93.400	54.700	27.500	11.200
Totaal huisvestingslasten	909.900	526.500	275.700	107.700
Afschrijvingen	208.300	122.000	61.400	24.900
Aankopen	218.500	-	218.500	-
Overige lasten				
Beheerslasten				
Bureau- en organisatiekosten				
- Porti- en vrachtkosten	4.000	-	-	4.000
- Telefoon- en faxkosten	15.800	-	-	15.800
- Reis- en verblijfkosten	5.300	-	-	5.300
- Representatiekosten	4.900	-	-	4.900
- Kosten vrijwilligers	15.100	15.100	-	-
- Contributies beroepsorganisaties	13.000	-	-	13.000
- Kantoorbenodigdheden	4.200	-	-	4.200
- Verzekeringen	-	-	-	-
- Druk- en bindwerk intern	14.400	-	-	14.400
- Onderhoud hard- en software	48.900	-	-	48.900
- Inhuur externe adviseurs	689.600	-	-	689.600
- Overig	1.200	-	-	1.200
	816.400	15.100	-	801.300
Kosten financiële administratie				
- Accountant	63.400	-	-	63.400
- Bankkosten	6.300	-	-	6.300
	69.700	-	-	69.700
Personeelszaken				
- Uitbesteding personeelsadministratie	3.200	2.200	1.000	-
- ARBO-managementgroep	9.700	6.600	3.100	-
- Overig	600	-	-	600
- Opleidingen	-	-	-	-
- Uitzendkrachten	65.900	65.900	-	-
	79.400	74.700	4.100	600

FUNCTIONEEL -->		Totaal	Publieks- functie	Collectie- functie	Algemeen beheer
CATEGORIAAL -->					
Bewaking en beveiliging					
- Aansluiting meldkamer	5.500	-	5.500	-	
- Dienstkleding	2.000	1.400	600	-	
- Opleidingen	1.500	1.000	500	-	
- Overige bewakingskosten	1.800	1.200	600	-	
	10.800	3.600	7.200	-	
Inkopen museumcafe	53.400	53.400	-	-	
Inkopen museumkaart	23.700	23.700	-	-	
Inkopen museumwinkel	80.300	80.300	-	-	
	157.400	157.400	-	-	
Totaal beheerslasten	1.133.700	250.800	11.300	871.600	
Collectiefunctie					
Met bruiklenen samenhangende verwervingskosten (transporten en verzekering)	35.500	-	35.500	-	
Collectiebeheer					
Onderzoek en documentatie	1.700	-	1.700	-	
Conservering en restauratie					
- Externe restauraties	1.300	-	1.300	-	
- Materieel restauratie-atelier	2.800	-	2.800	-	
	41.300	-	41.300	-	
Totaal collectiefunctie	41.300	-	41.300	-	
Publieksfunctie					
Presentaties	346.800	346.800	-	-	
Marketing en communicatie	254.100	254.100	-	-	
Educatie	98.000	98.000	-	-	
	698.900	698.900	-	-	
Totaal publieksfunctie	698.900	698.900	-	-	
Totaal overige lasten	1.873.900	949.700	52.600	871.600	
TOTALE LASTEN	4.593.300	2.195.700	927.600	1.470.000	
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	239.400	1.183.500	400.700	-1.344.800	
Saldo rentebaten/-lasten	-600	-	-	-600	
Mutatie aankoopfonds					
	238.800	1.183.500	400.700	-1.345.400	
SALDO UIT BEDRIJFSVOERING	238.800	1.183.500	400.700	-1.345.400	
Toerekening Algemeen beheer	-	912.300	433.100	-1.345.400	
EXPLOITATIERESULTAAT	238.800	271.200	-32.400	-	
Aantal directe uren	34.342	23.288 68%	11.054 32%		

Overzicht huisvestingslasten

	€
Saldo beginbalans	835.300
Subsidie OCW Huisvesting	1.614.200
Onttrekking wegens investeringen (onder huisvestingssubsidie OCW)	-
Onttrekkingen (lasten)	
Toeslagen aan RVB	402.700
Loonkosten eigen organisatie beheer en behoud	131.700
Verzekeringen	14.700
Afschrijvingen op investeringen	31.200
Kosten dagelijks onderhoud	
Klein Onderhoud	120.500
Overig onderhoud	100.000
Kosten groot onderhoud	
Dotatie voorziening	110.000
Overig	
Huur depot	10.700
Externe adviseurs	26.700
Totaal onttrekkingen	948.200
Toevoegingen (baten)	
Vrijval investeringsubsidie	19.100
Overige baten	-
Totaal toevoegingen	19.100
Saldo huisvestingssubsidie	1.520.400
Besteed aan publieks- en -collectiefunctie	-482.700
Saldo eindbalans	2.003.100

Resultaatbestemming 2020

	€
Exploitatiesaldo	238 800
Mutaties bestemmingsfondsen OCW	
Reguliere onttrekking aan het bestemmingsfonds OCW- Projectsubsidie Veiligheid	34.500
Reguliere onttrekking aan het bestemmingsfonds OCW- Projectsubsidie Technisch vervangingsonderhoud	9.200
	282.500
Onttrekking aan de bestemmingsreserve bedrijfsinstallatie/entreehal	
	17.400
Ten gunste van het algemene reserve	
	299.900

WNT-verantwoording 2020 Stichting Rijksmuseum Twenthe

De WNT is van toepassing op Stichting Rijksmuseum Twenthe. Het voor Stichting Rijksmuseum Twenthe toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2020 € 201.000.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2020			
bedragen x € 1	Drs. K.A. Odding	mevr. H. Hoving	mevr. H. Hoving
Functiegegevens	Directeur-bestuurder	Interim *	
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01– 31/12	16/03– 15/09	
Deeltijdfactor in fte	0,44	0,417	
Dienstbetrekking?	Nee	Nee	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	64.800	26.557	
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	
<i>Subtotaal</i>	<i>64.800</i>	<i>26.557</i>	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	88.440	42.189	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-	
Bezoldiging	64.800	26.557	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens overschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	
Gegevens 2019			N.v.t.
bedragen x € 1	Drs. K.A. Odding	mevr. H. Hoving	mevr. H. Hoving
Functiegegevens	Directeur-bestuurder	Adjunct-directeur	Interim *
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01– 31/12	01/01– 28/02	01/03 – 30/11
Omvang dienstverband 2019 (in fte)	0,44	0,449	0,066
Dienstbetrekking?	Nee	Nee	Nee
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	64.800	8.800	6.000
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	<i>64.800</i>	<i>8.800</i>	<i>6.000</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	86.222	14.078	9.599
Bezoldiging	64.800	8.800	6.000

* Functionaris wordt tot uiterlijk 28 februari 2023 aangemerkt als topfunctionaris in verband met de functie als adjunct-directeur tot en met 28 februari 2019. De aanvangsdatum van de periode van vier jaar is het moment waarop de functie als topfunctionaris is neergelegd.

1d. Topfunctionarissen alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Gegevens 2020	
Naam topfunctionaris	Functie
Drs. J.W. Boomkamp	Voorzitter
Mr. Dr. E. Helder	Plv. voorzitter
Drs. J. Kiers	Lid
I. Kleinsman	Lid
B.J.H. Vos	Lid
A.J. Voskamp	Lid

* De directeur-bestuurder en de leden van de Raad van Toezicht zijn niet in loondienst van de stichting. Van voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn en uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband is dan ook geen sprake.

De leden van de Raad van Toezicht zijn onbezoldigd.

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individueel toepassing drempelbedrag hebben ontvangen.

Overzicht functies en nevenfuncties leden van de Raad van Toezicht

De heer J.W. Boomkamp

Laatste functie: Voorzitter College van Bestuur Saxion Hogeschool tot 01-01-2018

Nevenfuncties

- Voorzitter Raad van Toezicht Rijksmuseum Twente en De Museumfabriek (voorzitter sinds 1-1-2017)
- Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Roombeek Museumfonds
- Bestuurder Raad van Toezicht Stichting Steunfonds Twentse Welle
- Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Vastgoed Musea Enschede
- Voorzitter Raad van Toezicht G.J. van Heek Jr. Fonds
- Voorzitter Twente Board (vanaf februari 2020)
- Auditor NVZD accreditatie bestuurders in de zorg (vanaf januari 2020)
- Lid bestuur Consensus Vocalis (vanaf oktober 2019)
- Voorzitter Stichtingsbestuur FC Twente '65 (vanaf 1 maart 2019)
- Voorzitter Raad van Toezicht ROC Aventus (vanaf 2019)
- Voorzitter Raad van Toezicht Dimence Groep, instelling voor GGZ (vanaf 2018)
- Voorzitter panel accreditaties Hoger Onderwijs (NVAO)
- Voorzitter Raad van Onpartijdigheid Hobeon, certificering (vanaf 2018)
- Vice Chair Supervisory Board International Boarding School Eerde (vanaf 2017)
- Vicevoorzitter Raad van Commissarissen Woningcorporatie Beter Wonen Almelo (vanaf 2014)
- Lid Raad van Commissarissen Aqua +, high tech sprinklers (vanaf 2009)

De heer E. Helder

Staatsraad, lid van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

Nevenfuncties

- Lid Raad van Toezicht Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek (vicevoorzitter vanaf 1-1-2017)
- Lid Raad van Toezicht Stichting Roombeek Museumfonds
- Bestuurder Stichting Steunfonds Twentse Welle
- Lid Stichting Vastgoed Musea Enschede
- Lid raad van toezicht G.J. van Heek Jr. Fonds
- Lid Raad van Advies, faculteit rechtsgeleerdheid, Rijksuniversiteit Groningen (vanaf 2019)
- Lid van de Wetenschappelijke Board gemeente Enschede (vanaf 2019)

Mevrouw J. Kiers

Directeur Amsterdam Museum en Museum Willet-Holthuysen

Nevenfuncties

- Lid Raad van Toezicht Rijksmuseum Twente en De Museumfabriek
- Lid Raad van Toezicht Stichting Roombeek Museumfonds
- Bestuurder Raad van Toezicht Stichting Steunfonds Twentse Welle
- Lid Raad van Toezicht Stichting Vastgoed Musea Enschede
- Lid Raad van Toezicht G.J. van Heek Jr. Fonds
- Lid Raad van Advies voor de restauratie van de Gouden Koets

- Lid DB ACI (Amsterdamse Culturele Instellingen)
- Bestuurslid Stichting Samenwerkende Musea
- Bestuurslid Stichting Werkspoormuseum
- Lid Raad van Commissarissen Stadsherstel Amsterdam Museum

Mevrouw I. Kleinsman

Camera journalist

Nevenfuncties

- Lid Raad van Toezicht Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek
- Lid Raad van Toezicht Stichting Roombeek Museumfonds
- Bestuurder Raad van Toezicht Stichting Steunfonds Twentse Welle
- Lid Raad van Toezicht Stichting Vastgoed Musea Enschede
- Lid Raad van Toezicht G.J. van Heek Jr. Fonds
- Bestuurslid stichting "Ledeboerbank Almelo".
- Lid Bestuur Fransenfonds
- Bestuurslid en secretaris Stichting "Kunsten Op Straat" Diepenheim
- Lid Raad van Commissarissen Welbions Hengelo
- Bestuurslid Stichting TWENTEMENT

De heer B.J.H. Vos

CEO Switch IT Solutions

Nevenfuncties

- Lid Raad van Toezicht Rijksmuseum Twente en De Museumfabriek
- Lid Raad van Toezicht Stichting Roombeek Museumfonds
- Bestuurder Raad van Toezicht Stichting Steunfonds Twentse Welle
- Lid Raad van Toezicht Stichting Vastgoed Musea Enschede
- Lid Raad van Toezicht G.J. van Heek Jr. Fonds
- Vice Voorzitter IKT
- Voorzitter Stichting Sociëteit Apollo
- Bestuur Ondernemend Twente
- Lid Omgevingsraad Twents Carmel College

De heer A.J. Voskamp

Partner Incorpe BV, Hengelo (O)

Partner Malijn BV, Delden

Nevenfuncties

- Lid Raad van Toezicht Rijksmuseum Twente en De Museumfabriek
- Lid Raad van Toezicht Stichting Roombeek Museumfonds
- Bestuurder Raad van Toezicht Stichting Steunfonds Twentse Welle
- Lid Raad van Toezicht Stichting Vastgoed Musea Enschede
- Lid Raad van Toezicht G.J. van Heek Jr. Fonds
- Vicevoorzitter Raad van Toezicht Stichting Driezorg, Zwolle.
- Vicevoorzitter Raad van Commissarissen R.K. Woningstichting Ons Huis, Enschede

Rooster van aftreden

	Geboortejaar	Benoemd	Herbenoemd	Max. zittingsduur tot
J.W. Boomkamp	1952	20-08-2013	20-08-2017	20-08-2021
E. Helder	1956	13-11-2013	13-11-2017	13-11-2021
G.J. Jansen	1946	01-06-2011	01-06-2015	01-06-2019
I. Kleinsman	1966	08-09-2014	08-09-2018	08-09-2022
J. Kiers	1962	16-01-2017	23-11-2020	16-01-2025
B.J.H. Vos	1968	25-03-2019	-	25-03-2027
A.J. Voskamp	1957	25-03-2019	-	25-03-2027

Arnoud Odding

Directeur-bestuurder Rijksmuseum Twenthe en De Museumfabriek

Directeur-bestuurder Stichting Roombeek Museumfonds

Directeur-bestuurder Stichting Vastgoed Musea Enschede

Directeur-bestuurder Stichting G.J. van Heek Jr. Fonds

Bestuurder O dubbel d B.V.

Nevenfuncties

- Bestuurslid Stichting Huis Marseille
- Jurylid BNG Erfgoedprijs
- Raad van Advies Centrum Wetenschapscommunicatie Universiteit Utrecht

Aan de raad van toezicht van
Stichting Rijksmuseum Twenthe
Lasondersignel 129
7514 BP ENSCHEDE

Institutenweg 41
7521 PH Enschede
Postbus 474
7500 AL Enschede
Tel. 088-500 95 00
E-mail info@eshuis.com

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Verklaring over de in dit jaardocument opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Rijksmuseum Twenthe te Enschede gecontroleerd.

- Naar ons oordeel geeft de in dit jaardocument opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Rijksmuseum Twenthe per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2017-2020.
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2017-2020.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. de winst-en-verliesrekening over 2020; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen, en het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017-2020. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Rijksmuseum Twenthe zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in dit jaardocument opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat dit jaardocument andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2017-2020 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017-2020 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2017-2020.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2017-2020. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2017-2020.

In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar

werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017-2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar

is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en laten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Enschede, 31 maart 2021

Eshuis Registeraccountants B.V.

Was getekend: drs. E. Dijkgraaf RA